

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2022

for VOICE Norge AS

VOICE

Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til VOICE Norge AS oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå [her](#).

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer på basisnivå oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep ansvarlig næringsliv er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Det er den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø – såkalte aktsomhetsvurderinger (due diligence). Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (vår code of conduct) dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

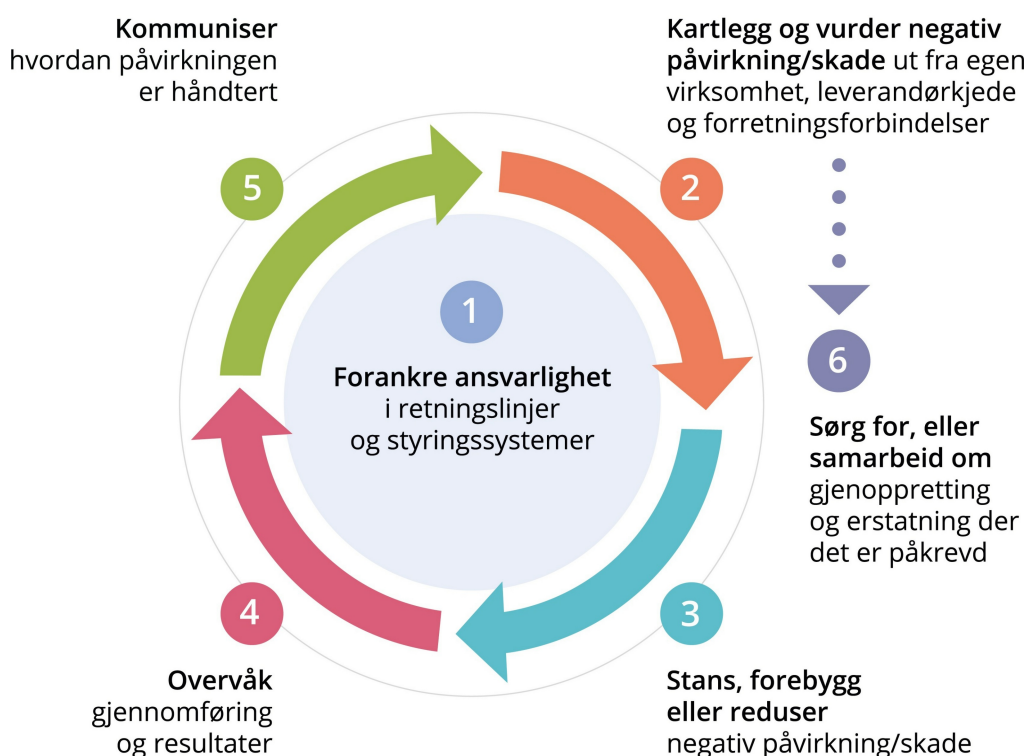
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

2022 har vært et viktig år for VOICE arbeid med bærekraft og samfunnsansvar. VOICE har nok en gang levert solide kommersielle resultater, noe vi er stolte av. Resultatene bygger på attraktiviteten til VOICE merkevarer, som er forankret i en designfilosofi som søker å skape produkter som kan brukes ofte og lenge, og som dermed også fører til lavere miljøbelastning og økt verdi for kunden.

I VOICE virksomhetsstrategi er ambisjonen intet mindre enn at «vi skal aktivt bidra til å skape en mer bærekraftig verden» gjennom vår forretning. Dette er en ambisjon som forplikter. Likevel er det ingen snarveier til å løse bærekraftsutfordringene i verdikjeden for klesproduksjon. Det må jobbes strukturert med å identifisere risiko og problemstillinger, og deretter iverksette tiltak som kan skape forbedringer og positive ringvirkningen både på kort og lang sikt.

Samfunnsansvar og bærekraft handler derfor i stor grad om samarbeid med og oppfølging av leverandører i verdikjeden, gjennomsiktighet og kontinuerlig utvikling av produksjonen for å sikre ansvarlige forhold og sosial og miljømessig bærekraft. VOICE har vi jobbet med dette over lang tid, og arbeidet har blitt ytterligere strukturert og forbedret gjennom 2022. Blant annet har vi revidert våre krav og retningslinjer for leverandører og produsenter. 2022 ble også året da vi igjen kunne reise for å besøke våre produksjonsfabrikker og -partnere. Dette er utrolig viktig for å sikre en god dialog med produsentene, og selv vurdere forholdene på de ulike produksjonsstedene med egne øyne.

Arbeidet med miljø blir samtidig stadig viktigere. Produksjonen av klær og tekstiler har et betydelig miljøavtrykk, og VOICE ønsker å være blant aktørene som bidrar til å skape innovasjon og utvikling for å redusere dette. Ifølge beregninger fra World Resources Institute (Working Paper, november 2021) står materialene i klærne for 24% av utslippene i produksjonen av et klesplagg. Derfor har arbeidet med å benytte mer ansvarlige og bærekraftige materialer i alle VOICE produkter vært et viktig satsingsområde også i 2022. Vi er stolte av å ha vesentlig økt andelen tekstilfibre som er kjøpt inn via en ordning eller sertifisering som bidrar til redusert miljøavtrykk i året som gikk. Blant annet er nå 91% av all bomull som benyttes i VOICE produkter kjøpt inn gjennom Better Cotton ordningen, som bidrar til redusert vann og kjemikalieforbruk, og bedre lønnsomhet for bomullsbøndene.

VOICE har også blitt Miljøfyrtårnsertifisert i 2022. Dette innebærer at vi har fått på plass bedre systemer for å måle, rapportere på og redusere miljøavtrykket fra virksomheten. I dette arbeidet er det identifisert muligheter for miljøtiltak som kan redusere miljøavtrykket fra vår transport, driften av vårt kontor og lager, og innpakningen som benyttes i forsendelsen av våre varer. Dette er områder det vil jobbes videre med å forbedre fremover. I tillegg skal VOICE våren 2023 etablere et helhetlig klimaregnskap for virksomheten, og utvikle en ny strategi for å redusere klima- og miljøbelastningen ytterligere. Målbarhet og struktur er avgjørende for å kunne ta de rette grepene på miljøområdet, og arbeidet vil stå helt sentralt i VOICE bærekraftsarbeid i 2023.

Arbeidet med bærekraft og samfunnsansvar i VOICE er kontinuerlig og i stadig utvikling. Vi anerkjenner at det fortsatt er mye igjen å gjøre, men er samtidig stolte av innsatsen, og fortsetter arbeidet med å utvikle mer ansvarlige og bærekraftige produkter, verdikjeder og forretningsdrift i året som kommer.

" Det er ingen snarveier til å løse bærekraftsutfordringene i verdikjeden for klesproduksjon. Det må jobbes strukturert med å identifisere risiko og problemstillinger, og deretter iverksette tiltak som kan skape forbedringer og positive ringvirkningen både på kort og lang sikt. "

Johnny Ottesen
Administrerende Direktør

Styrets signatur

Aktsomhetsvurdering for bærekraftig forretningspraksis for Voice Norge AS

Redegjørelse rapporteringsåret 2022

Oslo, 20.04.2023

Styret i Voice Norge AS

Alexander Sunde
Styreleder

Pål Helderup Rasmussen
Styremedlem

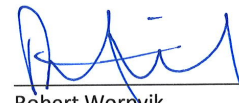
Jan Kjørlien
Styremedlem

Jens-Hermann Jønsen
Styremedlem

Andreas Ringen
Styremedlem

Robert Worpvik
Styremedlem

Johnny Ottesen
Daglig leder

Oslo
20.04.2023

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

VOICE Norge AS

Adresse hovedkontor

Pontoppidans Gate 7, 0462 Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

VIC, Match, Boys of Europe, Jean Paul og Henry Choice

Beskrivelse av bedriftens struktur

Voice Norge AS har i overkant av 200 butikker fordelt på Match, VIC, Boys of Europe og Jean Paul. VOICE ble etablert i 1988 og eies av investeringselskapet O. N. Sunde AS.

Voice har en helintegrert verdikjede og designer selv kolleksjoner for 13 egne merkevarer, som utgjør nærmere 90 % av selskapets totale omsetning. Spydspissen er Jean Paul merket, som er Norges største klesmerkevare. I tillegg utvikler Voice merkevarene Va Vite, Henry Choice, Mario Conti, Marie Philippe, Blu, Redford, Donna, Mr. Capuchin, Wos Not Wos, Alvo, Vesbar og Mellowfield. Hovedkontoret ligger på Sagene i Oslo.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

2 053 700 000

Antall ansatte

1 591

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering

Bærekraftsavdelingen er flyttet fra HR- & Kommunikasjonsavdelingen til avdeling for Supply Chain. Dette har sammenheng med forberedelser til en omorganisering som trer i kraft fra og med 1. februar 2023 rundt tre virksomhetsområder; Retail-drift, Merkevare- og produktutvikling, og Logistikk, Innkjøp og Bærekraft. Bærekraft er et tverrgripende område på tvers av VOICE virksomhetsområder, men vil ha hovedsete tett på innkjøp og produkt da dette ligger sentralt i virksomhetens bærekraftsstrategi.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Jan Thomas Hagen, Leder for Bærekraft

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

jan.thomas.hagen@voice.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede

VOICE designer egne produkter og merkevarer på vårt kontor på Sagene i Oslo. Virksomheten har ingen egne ideide fabrikker. Produktene produseres på ordre på fabrikker i Asia og Europa. VOICE kjøper også en mindre andel produkter fra eksterne merkevarer. Innkjøp av egendesignede produkter utgjør den vesentlige andelen av innkjøpsvolumet, med stor overvekt.

Innkjøp av varene skjer enten gjennom leverandører, eller som direktekjøp fra produsenter/fabrikker i de ulike produksjonslandene. VOICE kjøper i liten grad via agenter. Hoveddelen av innkjøpene gjøres gjennom leverandører som ofte er selskaper med eierskap eller avtaler med flere fabrikker. VOICE innkjøpsvolum varierer betydelig i sortiment og produktkategori med de ulike sesongene. Å handle gjennom leverandører forenkler arbeidet med å finne den rette produksjonskompetansen og kapasiteten når nye varer skal settes i produksjon. VOICE jobber aktivt for å etablere langsiktige relasjoner til våre leverandører for å skape det best mulig grunnlag for samarbeid og utvikling av produksjonsprosessen, inkludert arbeidernes vilkår, og kvaliteten på våre produkter.

VOICE jobber kontinuerlig for å sikre god kvalitet, forutsigbare leveransevilkår, og konkurransedyktige priser på våre produkter. Dette er viktige vurderinger i valg av nye leverandører, i tillegg til fabrikkens arbeids- og produksjonsforhold. Våre tre viktigste produksjonsland er Kina, Bangladesh og Tyrkia. Dette reflekterer den kompetansen og produksjonskapasiteten som er bygget opp i disse landene over tid. Denne kompetansen og kapasiteten er avgjørende for å kunne produsere produkter av ønsket kvalitet og omfang for VOICE.

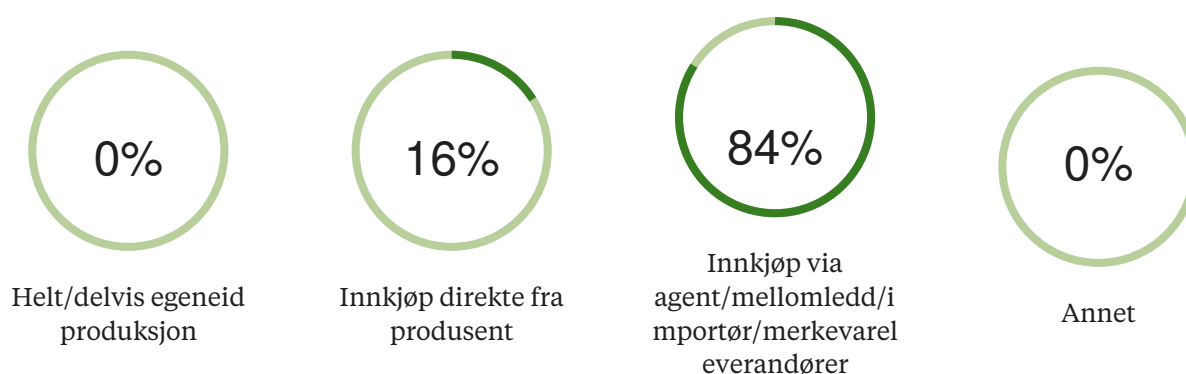
Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

59

Kommentar til antall leverandører

Tallet reflekterer antall leverandører vi har samarbeidet med ila. 2022

Type innkjøp/ leverandørforhold

Tallene over beskriver fordelingen av innkjøpsvolum for egendesignede produkter. Eksterne merkevarer solgt i VOICE butikker er ikke medregnet.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Kina :	73
Bangladesh :	8
India :	4
Tyrkia :	4
Italia :	2
Sør-Korea :	1
Pakistan :	1

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på.

Antall arbeidere

33 600

Antall produsenter dette er basert på

93

Antall arbeidere per produsent (kalkulert snitt)

362

Kommentar til antall arbeidere

Tallene er hentet fra inspeksjonsrapporter, samt tall som leverandørene selv har meldt inn til oss.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Bomull	Australia Bangladesh Brasil Kina India Pakistan Tyrkia USA Afrika
---------------	---

Polyamide	Kina Italia Sør-Korea Tyrkia Taiwan
Polyester	Kina India Sør-Korea Tyrkia Taiwan
Regenererte viskosefibre	Østerrike Kina Storbritannia Indonesia India Sør-Korea Tyrkia
Dun	Kina
Ull (alpukka, kashmir, merino, mohair og saueull)	Argentina Australia Kina Tyskland Storbritannia Italia New Zealand Peru Tyrkia Sør-Afrika
Skinn/Lær (ku, hjort, geit og sau)	Kina India Iran Pakistan USA
Lin	Kina Frankrike Tyrkia USA Den europeiske union

Informasjon over er hentet inn fra våre leverandører og reflekterer fibermateriale i produktene. Emballasje og trims er ekskludert. Ikke alle råvarene er sporbare til opprinnelsesland, vi jobber derfor med å implementere mer sertifiserte og sporbare materialer i våre produkter.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

VOICE gjennomfører ved inngangen til 2022 en revidering av virksomhetens bærekraftsstrategi. Revideringen skal sikre at bærekraftsstrategien er i tråd med utviklingen på området siden dagens strategi ble vedtatt i 2018.

Ambisjonene fra strategien som ble vedtatt i 2018 er fortsatt sentrale i den reviderte strategien. I tillegg vil den reviderte strategien peke på nye ambisjoner, særlig innen klima og miljøområdet. Det har skjedd en vesentlig utvikling på dette området siden 2018, blant annet med hensyn til eksterne krav og forventninger til hvordan en virksomhet skal føre kontroll med og redusere sitt miljøavtrykk. I den samme perioden har det vært en betydelig teknologisk utvikling som blant annet muliggjør økt innsikt i miljø- og klimapåvirkningen fra VOICE verdikjeder, og samtidig gir nye muligheter for å identifisere vesentlige tiltak for mer ansvarlig og bærekraftig produksjon og virksomhetsdrift i et miljø- og klimaperspektiv.

På et overordnet nivå beskriver derfor den reviderte strategien tre fokusområder som vil være sentrale frem mot 2025:

- Ansvarlig produksjon og merkevare: VOICE skal fortsette arbeidet med å sikre ansvarlige sosiale forhold i produksjonen av våre produkter, gjennomskiktighet rundt vår verdikjede, trygge produkter og bærekraftig produksjon med hensyn til lokal miljøpåvirkning, materialbruk og emballering.
- Klima: VOICE skal utvikle arbeidet med klimaområdet gjennom å etablere klimaregnskap for virksomheten og sette seg et utslippsreduksjonsmål i tråd med 1,5 graders målet.
- Sirkulære løsninger: VOICE skal utvikle en handlingsplan for sirkulære løsninger i virksomheten og definere hvordan sirkulære prinsipper kan understøtte vår designfilosofi.

Mål:

De konkrete målene for de ulike fokusområdene er ikke fullstendig definert per januar 2022. Innen fokusområdet ansvarlig produksjon og merkevare har vi likevel fra tidligere strategi definert følgende mål som gjelder for 2022:

- Minst 50% av alle råvarer i våre produkter skal være av typen mer ansvarlige og bærekraftige materialer innen utgangen av 2022. Mer ansvarlige og bærekraftige materialer er i vår handlingsplan definert som råvarer som er kjøpt inn gjennom en sertifisering eller ordning som sikrer er redusert miljøavtrykk, gode arbeidsforhold og dyrevelferd i produksjonen av de aktuelle fiberen.
- Ferdigstilte policyer for antikorrupsjon og likestilling.
- 100% av våre førsteleddsprodusenter skal ha gyldig BSCI eller tilsvarende inspeksjonsrapport.
- Innmelding i 'Leather Working Group'.

For fokusområdet klima er det definert følgende mål for 2022:

- Gjennomføring av Miljøfyrtårnsertifisering for hovedkontor og lager.
- Etablering av utslippsreduksjonsmål i tråd med 1,5 gradersmålet.

Samtidig er målsettingen om minst 50% ansvarlige materialer vesentlig for å redusere VOICE klimapåvirkning i 2022.

Revisjonen av VOICE bærekraftsstrategi ble ferdigstilt våren 2022. Strategien gir en tydelig retning og prioriteringer for arbeidet i årene som kommer.

Med hensyn til de konkrete prosessmålene for 2022 er status som følger:

Status :

- 69% av alle VOICE produkter inneholdt en andel fiber kjøpt gjennom en ordning eller sertifisering som bidrar til å redusere miljøavtrykket og/eller sikre gode arbeidsforhold og dyrevelferd i produksjonen av den aktuelle fiberen.
 - Arbeidet med å utvikle og ferdigstille nye policyer for antikorrupsjon og likestilling fortsetter i 2023. I løpet av 2022 er prinsipper knyttet til antikorrupsjon og likestilling tatt inn i VOICE etiske retningslinjer som gjelder både for egne ansatte og drift, og våre leverandører. Mer detaljerte policyer for de to områdene er under utvikling.
 - 100% av VOICE førsteleddsprodusenter med mer enn 20 medarbeidere kunne fremvise en gyldig inspeksjonsrapport i henhold til BSCI-rammeverket eller tilsvarende i 2022. For produsenter med under 20 medarbeidere har alle levert egenerklæringsskjema i henhold til VOICE etiske retningslinjer og krav.
 - VOICE ble meldt inn i Leather Working Group høsten 2022. Ved utgangen av året var over 98% av alt skinn kjøpt inn gjennom Leather Working Group sertifiserte garverier.
 - Hovedkontor og sentrallager ble Miljøfyrtårnsertifisert i juni 2022. I forlengelsen av dette jobbes det ved utgangen av 2022 med å etablere et helhetlig klimaregnskap for VOICE, som utgangspunkt for en klima- og miljøstrategi med utslippsreduksjonsmål i tråd med Parisavtalen.
-
-

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

VOICE bærekraftsstrategi ble i 2022 revidert for å sikre en strategi i tråd med en betydelig utvikling på området de siste årene. EUs tekstilstrategi ble blant annet lansert i året som gikk, og peker på en ønsket utvikling av tekstilmarkedet og -industrien i retning av mer ombruk og gjenbruk, strengere miljøkrav, og større åpenhet og sporbarhet.

Samtidig har det blitt litt tydeligere hvordan en mer bærekraftig fremtid for klær og tekstiler ser ut, og hvilke tiltak som er nødvendige for å realisere dette.

VOICE reviderte bærekraftsstrategi peker derfor på tre fokusområder som vil være sentrale frem mot 2025:

- Ansvarlig produksjon og merkevare: VOICE skal fortsette arbeidet med å sikre ansvarlige sosiale forhold i produksjonen av våre produkter, gjennomsiktighet rundt vår verdikjede, trygge produkter og bærekraftig produksjon med hensyn til lokal miljøpåvirkning, materialbruk og emballering.
- Redusert klima- og miljøavtrykk: VOICE skal utvikle arbeidet med på klimaområdet gjennom å etablere et helhetlig klimaregnskap for virksomheten og sette seg et utslippsreduksjonsmål i tråd med 1,5 graders målet.
- Sirkulære løsninger: VOICE skal utvikle en handlingsplan for sirkulære løsninger i virksomheten og definere hvordan sirkulære prinsipper kan understøtte vår designfilosofi.

Innenfor hvert fokusområde er det en rekke tiltak og målsettinger. Det jobbes kontinuerlig og fortløpende med å levere på bærekraftsstrategien. I handlingsplanen for 2023 er samtidig følgende målsettinger definert for året som kommer.

Tverrgående målsettinger:

- Minst 70% av alle råvarer i våre produkter skal være av typen mer ansvarlige og bærekraftige materialer innen utgangen av 2023. Ved inngangen til 2024 skal alle naturfibre være kjøpt inn gjennom en sertifisering eller ordning som bidrar til et redusert miljøavtrykk, gode arbeidsforhold og dyrevelferd i produksjonen av den aktuelle fiberen.
- Det skal etableres kommunikasjon- og merkevareplan for bærekraft og ansvarlighet og ansvarlighet i VOICE for å sikre bedre tilgjengelig og presis informasjon og kommunikasjon mot forbruker om grepene virksomheten tar for å løse bærekraftsutfordringer i vår verdikjede og bransje.

For fokusområdet «Ansvarlig produksjon og merkevare»:

- 100% av våre førsteleddsprodusenter skal ha gyldig BSCI eller tilsvarende inspeksjonsrapport. Andelen produsenter med andre inspeksjonsrapporter enn BSCI skal reduseres, til fordel for inspeksjoner etter BSCI rammeverket.
- Det skal gjennomføres en oppdatert levelønnskartlegging og identifiseres relevante tiltak for å påvirke lønnsnivået i retning av levelønn på tvers av VOICE produksjonsland.

For fokusområdet «Redusert klima- og miljøavtrykk»:

- Det skal etableres et helhetlig klimaregnskap for VOICE. Med utgangspunkt i denne skal det utvikles en klimastrategi for virksomheten, med mål om å etablere et utslippsreduksjonsmål i tråd med Parisavtalen.
- Det skal iverksettes et prosjekt for å kartlegge behovet og redusere bruken transportemballasje i VOICE.

For fokusområdet «Sirkulære løsninger»:

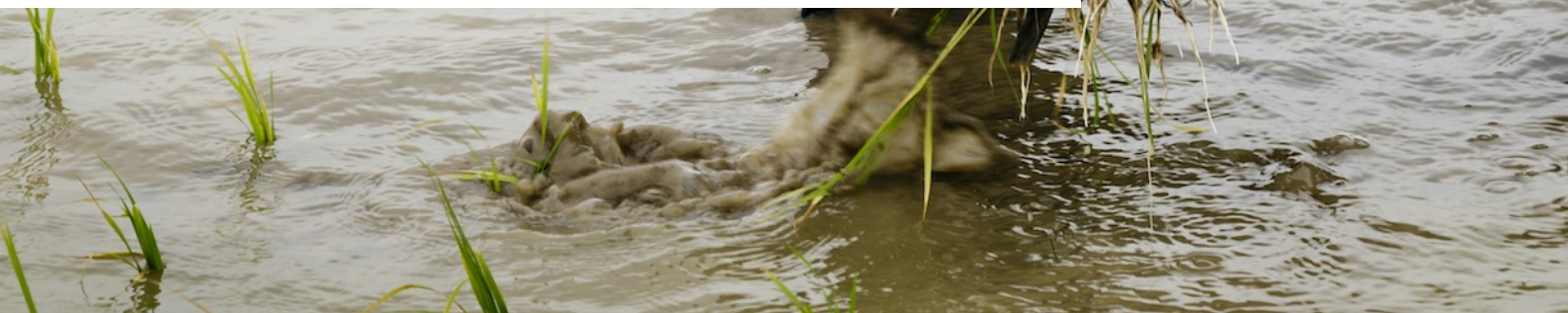
- VOICE kvalitets- og designkrav og spesifikasjoner skal gjennomgå med tanke på å utvikle nye retningslinjer og krav som blant annet sikrer høy kvalitet, lav miljøpåvirkning og at produkter så langt som mulig kan resirkuleres.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer* og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.voice.no/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer/>

1.A.2 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, miljø og klima?

Voice Norge AS har utarbeidet en policy for bærekraftig forretningspraksis i tråd med Etisk Handel Norges prinsipperklæring.

I policyen forplikter vi oss til blant annet å utføre aktsomhetsvurderinger, ha en ansvarlig innkjøpspraksis, støtte fri fagforeningsvirksomhet og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon, og bidra med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve VOICE krav til leverandørkjeden. Policyen lister også opp krav til forhold i leverandørkjeden, og viser til våre etiske retningslinjer for leverandører, som beskriver våre forventninger og krav som våre leverandører må levere på for å kunne jobbe med VOICE.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Policyen og de etiske retningslinjene er utviklet med utgangspunkt i Etisk Handel Norges policy for bærekraftig forretningsvirksomhet, og er utarbeidet av Bærekraftsansvarlig, Direktør for HR og Kommunikasjon og Administrerende Direktør. Policyen er oppdatert i 2022, forankret i ledergruppen og publisert på selskapets nettside.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i bedriften, og hvorfor?

Leder for bærekraft har det operative ansvaret for utvikling av strategi og iverksettelse av tiltak på bærekraftsområdet. Dette inkluderer arbeidet med aktsomhetsvurderinger og rapportering på disse. Bærekraftsavdelingen bestod i 2022 av to medarbeidere, pluss en medarbeider med et dedikert ansvar for compliance og kvalitet tilhørende VOICE sourcing-avdeling.

VOICE har med hensikt valgt å ikke bygge en stor bærekraftsavdeling, og har i stedet ambisjon om å jobbe integrert med bærekraft. Bærekraft angår de fleste stillinger i virksomheten, og målet er at bærekraftsoppgavene og -ansvaret skal løses i 'førstelinja', nær der de faktiske problemstillingene oppstår. Å etablere de rette verktøyene, målene og systemene for å inkludere hensyn til bærekraft i utførelsen av de daglige oppgavene er et kontinuerlig og langsiktig arbeid. Bærekraftsavdelingens oppgave er å tilrettelegge for dette gjennom å sette strategisk retning, og bygge kompetanse og prosesser for å kunne handle i henhold til bærekraftsstrategien så vel som VOICE forretningsstrategi i det daglige arbeidet.

Leder for bærekraft rapporterer til direktør for supply chain, som igjen rapporterer til administrerende direktør. Bærekraft er dermed representert i ledergruppen ved direktør for supply chain, og deltar i tillegg i møter ved saker som angår bærekraftsområdet spesifikt.

Administrerende direktør har rapporteringsansvar til styret, inkludert om virksomhetens arbeid med bærekraft og samfunnsansvar. Leder for bærekraft deltar i styremøter ved behov for å informere og tilrettelegge for diskusjoner rundt VOICE bærekraftsstrategi og -ambisjoner.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse, arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Bærekraft er jevnlig tema på fellesmøter på hovedkontoret (hvor alle administrasjonsansatte deltar), og på samlinger for ansatte i butikkene, såkalte "Kick Off"-samlinger og avdelingsmøter.

Alle nyansatte ved produktavdelingen skal gjennomføre et introduksjonsmøte med Bærekraft så snart som mulig etter tiltredelse slik at de får en god innføring i selskapets bærekraftsarbeid, hva som forventes av den ansatte og dens rolle i bærekraftsarbeidet (spesielt med tanke på ansvarlig innkjøpspraksis, design- og materialvalg mm.). Det er utviklet en detaljert handlingsplan for å benytte utelukkende mer ansvarlige materialer i alle VOICE produkter, og de forskjellige produktmiljøene måles på fremdriften mot handlingsplanen. Resultatene diskuteres i egne møter som inkluderer diskusjoner rundt løsninger på identifiserte utfordringer i skiftet mot mer ansvarlige og sporbare materialer.

Alle ansatte i produktavdelingen skal delta på Etisk Handels "Ansvarlig innkjøpspraksis"-kurs i løpet av det første året de jobber i VOICE.

Bærekraftsteamet publiserer også jevnlig informasjon i en intern informasjons- og læringsportal som brukes daglig av både ansatte på hovedkontoret, lageret og butikkansatte.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Både bærekraftsteamet og andre relevante ansatte fra sourcing, innkjøp og produktavdelingene deltar på kurs og seminarer i regi av våre samarbeidspartnere og eksterne ressursorganisasjoner, deriblant Etisk Handel, Virke, NF&TA, OECD Forum on Due Diligence, Textile Exchange, Better Cotton m.fl.

Bærekraftavdelingen har faste møter med sourcingavdelingen for å sikre fremdrift i arbeidet med mer ansvarlig produksjon og materialvalg. Det arrangeres i tillegg tematiske møter med produkt- og innkjøpsavdelingene for å sikre at disse avdelingene har tilstrekkelig informasjon om VOICE strategi, status og utfordringer knyttet til vareproduksjon som de må være bevisst, blant annet ved valg av produksjonsfabrikk og ordrelegging.

Det er også utviklet egne digitale kurs på bærekraftsområdet, deriblant om VOICE strategi for mer ansvarlige materialer, miljøpåvirkningen fra tekstiler og VOICE miljøarbeid mm. Nye opplæringer utvikles kontinuerlig ved behov.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

I samarbeid med Etisk Handel Norge utarbeidet vi i 2018 en bærekraftstrategi for 2019-2025. Bærekraftsstrategien er i 2022 revidert, og strukturert opp rundt 3 hovedpillarer: Ansvarlig produksjon, Utslippsreduksjon og Sirkularitet.

Under pillaren 'Ansvarlig produksjon' ligger overordnede målsettinger og tiltak knyttet til en rekke sosiale forhold i produksjonen av VOICE produkter, deriblant lønn, likestilling, innkjøpspraksis mm. I tillegg handler ansvarlig produksjon om å sikre trygge produkter og minimere den lokale miljøpåvirkningen som følge av kjemikaliebruk, vann etc. En forutsetning i alt arbeidet med ansvarlig produksjon er sporbarhet gjennom verdikjeden, og det jobbes med dette som et eget punkt i strategien.

Under pillaren 'Utslippsreduksjon' er det skissert opp en plan for å implementere bedre miljøstyringssystemer i virksomheten, etablere klimaregnskap, og utarbeide en helhetlig og ambisiøs klimastrategi for å redusere utslipp fra virksomheten i tråd med Parisavtalens ambisjoner.

Under pillaren 'Sirkularitet' er det beskrevet tiltaksområder for å utvikle virksomheten i mer sirkulær retning. Dette området er foreløpig noe umodent, og aktiviteten består i hovedsak av kompetanseheving gjennom å følge utviklingen på området samt å teste og pilotere prosjekter og tiltak som kan representere mer sirkulære måter å drive forretningen i VOICE i fremtiden.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Strategien er forankret i ledergruppen og følges kontinuerlig opp gjennom statusmøter i ledegruppa, og møter med styret.

Sentralt ved inngangen til 2023 står arbeidet med å etablere et klimaregnskap og en strategi og handlingsplan for klima- og miljøområdet i VOICE. Dette arbeidet drives av en styringsgruppe bestående av daglig leder, merkevaredirektør, retaildirektør og supply chain direktør sammen med leder for bærekraft.

Åpenhetsloven har også aktualisert arbeidet med aktsomhetsvurderinger og grunnlaget dette skaper for dialog med og informasjon til virksomhetens kunder og eksterne interessenter. Det ble våren 2022 gjennomført et arbeid for å forberede kjedenes kundeservicemedarbeidere på å kunne besvare spørsmål med utgangspunkt i VOICE aktsomhetsvurderinger. I forbindelse med dette ble rutineene for aktsomhetsvurderinger gjennomgått for ledergruppen, hvor det også ble diskutert særlige risikoer og tiltak knyttet til disse.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Alle nye leverandører mottar et leverandørhefte som beskriver våre etiske retningslinjer og innkjøpsstrategi, samt VOICE forventninger og krav til våre leverandører. Heftet forklarer hvordan bærekraft er en integrert del av selskapets virksomhetsstrategi, og hvordan dette påvirker samarbeidet med eksisterende leverandører og valget av fremtidige leverandører.

Videre er VOICE krav knyttet til ansvarlighet og bærekraft spesifisert i våre leverandørkontrakter, og må signeres før ordre kan bekreftes. Kontraksrammeverket inkluderer VOICE policy for bærekraftig forretningspraksis, etiske retningslinjer for leverandører, hjemmearbeider policy, migrantarbeider policy (inkl. retningslinjer for bruk av bemanningsbyrå), dyrevelferds policy, strategi for mer ansvarlige materialer og m.m. Våre leverandører er ansvarlig for å videreformidle og følge opp overholdelsen av disse policyene videre nedover verdikjeden.

Det er i tillegg utarbeidet en omfattende leverandørhåndbok. Hensikten med leverandørhåndboken er å definere og gi en oversikt over minimumskrav for leverandører til VOICE Norge AS. Håndboken fungerer som et støttedokument til leverandørkontrakten og oppdateres jevnlig.

Ved leverandørbesøk er ansvarlighet og bærekraft et viktig fokusområde. Vi oppfordrer alltid til åpenhet om de krav og retningslinjer som stilles til våre leverandører og ber alltid om tilbakemelding på våre krav. Kun gjennom dialog og åpenhet kan vi jobbe sammen for forbedringer.

Link til VOICE Norge AS "Policy for bærekraftig forretningspraksis" som inkluderer krav til egen virksomhet, krav og retningslinjer for leverandører, og prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (Etiske retningslinjer); <https://www.voice.no/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer/>

Indikator

Andel av bedriftens leverandører som har akseptert retningslinjer for leverandører

Alle leverandører må skriftlig akseptere våre policyer og retningslinjer før vi starter opp samarbeid.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

VOICE har i 2022 blant annet vært igjennom en Miljøfyrtårnsertifisering. I forbindelse med dette arbeidet er en rekke av våre policyer gjennomgått og oppdatert, først og fremst for å i større grad definere miljøkrav og miljøhensyn inn i vårt standardoppsett for leverandøravtaler.

I gjennomgangen av sentrale policyer er det i tillegg implementert nye krav for både VOICE egen forretningsvirksomhet og våre leverandører knyttet til antikorrupsjon og likestilling.

For å sikre bedre tilgjengelighet og synlighet rundt hvilke krav virksomheten stiller både til seg selv og til våre leverandører er det i 2022 opprettet et eget kapittel personhåndboka som samler VOICE etiske krav og retningslinjer, og policyer for ansvarlig virksomhetsdrift og handelsrelasjoner.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Uansvarlig vann- og sprøytemiddelbruk, samt uanstendige arbeidsforhold i bomullsproduksjon	Tvangsarbeid Barnarbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses Marginaliserte befolkningsgrupper Miljø Utslipp Vann	Globalt
Risiko relatert til overtidsarbeid	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses	Bangladesh Kina India Tyrkia
Lite kunnskap og etterlevelse ift. HMS-krav på fabrikk	Helse, miljø og sikkerhet	Bangladesh Kina India

Utnyttelse av migrantarbeidere	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Diskriminering Brutal behandling Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses Marginaliserte befolkningsgrupper	Bangladesh Kina India Tyrkia
Utilstrekkelig dyrevelferd under produksjon av dyrefibre og skinn/lær	Dyrevelferd	Globalt
Risiko for lav lønn sett opp mot lokale levelønnsberegninger	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses Korrupsjon	Bangladesh Kina Tyrkia
Mangel på fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon	Fagorganisering og kollektive forhandlinger	Bangladesh Kina India Tyrkia
Risiko for seksuell trakassering på arbeidsplassen	Diskriminering Brutal behandling	Bangladesh India

Listen over reflekterer det vi anser som de største utfordringer i vår verdikjede (i tilfeldig rekkefølge), knyttet til de ulike produksjonslandene vi jobber med.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

VOICE gjør løpende risikovurderinger av vår leverandørportefølje. Før en ny leverandør kan begynne å produsere varer for virksomheten, gjennomføres det en kvalifiseringsprosess hvor produsenten må kunne fremvise en gyldig inspeksjonsrapport (BSCI eller tilsvarende) med en score som tilfredsstillende våre krav. Alle leverandører må også signere på våre etiske retningslinjer, og forplikte seg til å overholde internasjonale

standarder for arbeidsforhold, -rettigheter, miljøpåvirkning, dyrevelferd mm.

For å få oppdatert informasjon og følge opp de sosiale forholdene på fabrikk stilles det strenge krav til produsenters aktive deltakelse i et inspeksjons program. Alle produsenter med 20 eller flere ansatte må delta aktivt i inspeksjon systemene BSCI, Sedex eller SA8000. Med aktiv deltakelse menes at det må gjennomføres oppfølgingsinspeksjoner innen tidsfristen som er satt på inspeksjonsrapporten/sertifikatet, som regel ett eller to år, avhengig av score ved forrige inspeksjon (høyere score gir lengre opphold før ny inspeksjon). For BSCI inspeksjoner gjennomføres delvis annonserte inspeksjoner, dvs. at fabrikkene får vite at inspeksjonen vil finne sted innenfor en gitt fire ukers periode (fabrikken står fritt til å velge denne tidsperioden selv, så lenge den er innenfor gyldighetsperioden til inspeksjonsrapporten). Vi forventer også at fabrikkene kan vise til kontinuerlig forbedring i score på inspeksjonene. Fabrikker som til får lav score på inspeksjonsrapporten flere år på rad vil bli revurdert som samarbeidspartner. Fabrikker med 19 eller færre ansatte følges opp via egenevalueringsskjema og direkte kontakt og dialog.

Det nevnte BSCI systemet og rapporter fra gjennomførte BSCI-inspeksjoner er vårt viktigste verktøy for risikokartlegging og -informasjon. Rammeverket og inspeksjonene gir en score som er brutt ned på 13 indikatorer som scores individuelt. Dette gir oss både et bilde på utfordringer ved den enkelte fabrikk, som vi kan følge opp, men også oversikt på gjennomgående problemstillinger som har en tendens til å være like i de ulike landene. BSCI systemet gir også informasjon om lønnsnivå på fabrikkene, fagorganiseringsmuligheter, fremmedarbeidere mm. For Voice Norge AS viktigste produksjonsland er de mest sentrale utfordringene vi ser fra inspeksjonene: overtidsarbeid, fagorganisering og arbeiderrettigheter i Kina, sikkerhet, fagorganiseringsfrihet og lønn i Bangladesh, styringssystemer og planlegging i Tyrkia. Dette er risikoene vi har mest fokus på i planlegging av tiltak og oppfølging av våre leverandører og produksjonsfabrikker.

VOICE gjennomførte også en levelønnskartlegging høsten 2021, hvor vi i også vurderte risikoen for tvangsarbeid, særlig knyttet til Uigurer i Kina. Med bakgrunn i inspeksjonsrapporter fra fabrikkene vi benytter i Kina, og den geografiske beliggenheten til disse, anses risikoen for at det forekommer tvangsarbeid i vår verdikjede som lav.

Et annet virkemiddel i risikokartleggingen er fabrikkbesøk og leverandørmøter. Gjennom å dra til produsentene, vurdere forholdene og ha en dialog ansikt til ansikt får vi uvurderlig informasjon og innsikt i både produksjonsforholdene på fabrikk og etterlevelse av kravene vi har både til våre leverandører, og ikke minst kravene vi har til oss selv og hvordan vi samarbeider med våre leverandører.

VOICE gjennomfører også jevnlig spørreundersøkelser hvor vi innhenter informasjon om samarbeidsforholdet med våre leverandører. I disse spørreundersøkelsene ber vi bla. om tilbakemelding på våre innkjøpsrutiner (kommunikasjon, krav, prising etc.) og krav og retningslinjer ift. bærekraft. Spørreundersøkelsene er anonyme, noe som gir leverandørene mulighet til å gi oss en ærlig tilbakemelding. På den måten får vi verdifull informasjon som er med på å forme og endre våre innkjøpsrutiner, policyer og retningslinjer.

VOICE benytter også Etisk Handel Norges landstudier (Country Briefings) og amfori "Country Risk Classification" for å få et overordnet innblikk i risikoene for brudd på våre etiske retningslinjer i Kina, Bangladesh, India, Pakistan og Tyrkia.

I Bangladesh har VOICE signert Accord-avtalen. Med dette krever vi at alle leverandører i Bangladesh er åpne for at det gjennomføres sikkerhetsinspeksjoner for å avdekke eventuelle mangler knyttet til bygningssikkerhet, maskiner, elektrisitet mm. Gjennom Accord-avtalen har arbeidere ved fabrikkene en klagemekanisme som kan benyttes til å rapportere inn mangelfulle forhold. Alle fabrikker som er aktuelle for å produsere varer for oss i Bangladesh sjekkes opp mot gyldig Accord-inspeksjon og fravær av mangler.

I 2022 reviderte VOICE vår handlingsplan for mer ansvarlige materialer og etablerte sertifiseringskrav for materialene som benyttes i våre produkter. Den revidert handlingsplanen for ansvarlige materialer følger anbefalingene i Textile Exchange «Preferred Fiber Material Market report» og Fashion Positive's «Circular Materials Guidelines». Dette vil gi oss ytterligere sporbarhet på produkter og sikre at materialene vi bruker er ansvarlig produsert gjennom å source sertifiserte råvarer. Handlingsplanen og Voice Norge AS mål for ansvarlige materialer og bruk av sertifiseringer er kommunisert til alle våre leverandører i vår leverandørhåndbok.

Samtidig som VOICE krever at våre leverandører stiller samme krav til sine underleverandører som vi stiller til dem, anerkjenner vi at risikoen for brudd på de etiske retningslinjene øker jo lenger bakover i verdikjeden man

kommer. Førsteleddsleverandører som har signert på våre retningslinjer og policyer tar en overlagt risiko hvis de bryter disse avtalene. For underleverandører er situasjonen annerledes, ettersom vi ikke alltid kjenner dem eller har en direkte kommunikasjon/avtale med dem. Med bakgrunn i dette har vi startet et arbeid med å få bedre oversikt på våre underleverandørene. I 2021 implementerte vi et nytt internt innkjøpssystem som vil gi oss økt sporbarhet i verdikjeden, og dermed bedre oversikt over utfordringene og risikoene knyttet til våre underleverandører.

Med hensyn til råvarer er utfordringen sammensatt. Produksjonen foregår ofte i et annet land, helt løsrevet fra førsteleddsprodusentene, og med mange ledd mellom råvare og produksjonsfabrikk. I 2018/2019 gjennomførte VOICE en risikokartlegging av selskapets viktigste råvarer, og avdekket risikoer knyttet til valg av råvare. I 2019 startet vi derfor arbeidet med å source mer bærekraftig sertifisert bomull, dun og ull i våre produkter, og har siden utvidet arbeidet til å gjelde alle råvarer.

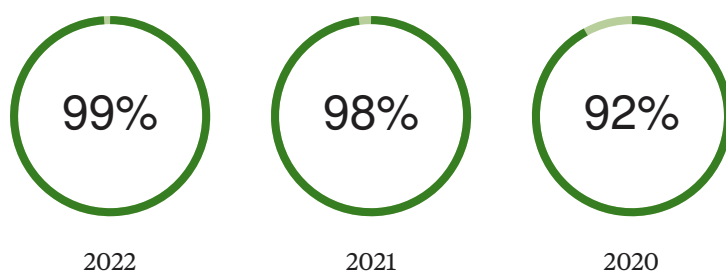
Indikator

Andel leverandører i risikofylte leverandørkjeder som er kartlagt

Tallet over reflekterer førsteleddsprodusenter som er risikokartlagt gjennom inspeksjonsrapporter, fabrikkbesøk og/eller egenevalueringsskjema.

Andel av kartlagte leverandører hvor arbeidernes synspunkt er hentet inn som del av kartleggingen

Tallet over reflekterer førsteleddsprodusenter inspisert gjennom BSCI, Sedex eller SA8000. Gjennom disse inspeksjonene utføres det alltid intervju med et representativt utvalg ansatte. Funn fra disse intervjuene hensyn tas i risikokartleggingen og fabrikkens risikoprofil.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Basert på våre fabrikkinspeksjoner i Bangladesh, anses de største risikoene på fabrikk å være relatert til

utilstrekkelige styringssystemer, utilstrekkelige interne prosesser og rutiner relatert til arbeidstaker involvering og beskyttelse (fagorganisering), og diskriminering. Selv om alle våre produsenter aktivt deltar i Accords sikkerhetsopplæring på fabrikk, anser vi allikevel at det på enkelte fabrikker fortsatt er for lite fokus på HMS. Lave lønninger gjør også at det er en risiko for at ansatte jobber for mye overtid.

Basert på våre fabrikkinspeksjoner i Kina anser vi at de største risikoene er relatert til utilstrekkelige styringssystemer, noe som resulterer i blant annet dårlig personalplanlegging ift. produksjon. Når det i tillegg fortsatt er generelt lave lønninger i landet, resulterer det i en stor risiko for at ansatte jobber for mye overtid. Det er også utfordringer knyttet til arbeidstaker involvering og beskyttelse (fri fagorganisering). Arbeiderne i Kina kan ikke velge sin egen fagforening, men kun organisere seg i den offisielle statlige styrte arbeidstakerforeningen. Dette øker risikoen for at ansatte på fabrikk ikke har en reell mulighet til å få sin stemme hørt, eller ha påvirkningskraft på ledelsen. Vi ser også at det på enkelte fabrikker fortsatt er for lite fokus på HMS på arbeidsplassen.

Fra våre inspeksjoner i Tyrkia finner vi at hovedrisikoen er relatert til utilstrekkelig styringssystemer, arbeidstakers involvering og beskyttelse, arbeidsmiljø og sikkerhet. Det er også en stor risiko forbundet med utnyttelse av flyktningene i Tyrkia, og å sikre at de jobber under samme vilkår som lokale arbeidere. Lave lønninger og høy inflasjon gjør at det er en risiko for at ansatte jobber for mye overtid.

Våre inspeksjoner i India viser i hovedsak risiko knyttet til helse, miljø og sikkerhet, arbeidstakers involvering og beskyttelse, samt utilstrekkelig styringssystemer på fabrikk. Vi jobber med flere produksjonsfabrikker i India, men det totale produksjonsvolumet er lavt.

For å redusere risikoene som er beskrevet over jobber VOICE med opplæringsprogrammet Quizrr. Quizrr har utviklet kurs i arbeiderrettigheter, likestilling, hjemmearbeid mm. rettet mot både arbeidere og ledelse. Dette er et godt verktøy for å jobbe med utfordringene på disse områdene. Voice Norge AS har derfor implementert Quizrr-opplæring hos våre største produksjonsfabrikker i Kina og Bangladesh de siste fire årene.

A woman in a blue lab coat and cap is shown in profile, looking down at a piece of equipment in a laboratory setting. Other people in similar attire are visible in the background, working at their stations. The lighting is bright and clinical.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Uansvarlig vann- og sprøytemiddelbruk, samt uanstendige arbeidsforhold i bomullsproduksjon
Overordnet mål :	<ol style="list-style-type: none">1) Bidra til å redusere vann og sprøytemiddelbruk i bomullsproduksjonen, samt sikre gode arbeidsvilkår for bøndene som produserer bomull, ved å source Better Cotton i stedet for konvensjonell bomull.2) Bidra til å skape økt etterspørsel etter "bedre bomull" ved å source Better Cotton.3) Innen 2023 skal 100% av vårt totale bomullsforbruk være sourced som ansvarlig bomull.
Status :	<p>I 2022 ble 91% av vårt totale bomullsforbruk sourced gjennom Better Cotton (BC). Dette bidro til en reduksjon i vannforbruket i bomullsproduksjonen med mer enn 675 millioner liter vann, og en reduksjon i sprøytemiddelbruken med mer enn 430kg.</p> <p>Vår sourcing av Better Cotton bidro også til anslagsvis 330.000 USD i økt fortjeneste* for bøndene.</p> <p>*Better Cotton bønder opplever økt fortjeneste av forskjellige grunner, oftest på grunn av økt utbytte og/eller gjennom optimalisert bruk av innsatsfaktorer som for eksempel gjennom mindre og mer fornuftig bruk av vann, sprøytemidler og syntetisk gjødsel.</p>
Mål i rapporteringsåret :	Målet var å source 60% Better Cotton i 2022. Måloppnåelsen i 2022 var på hele 91%.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Bomull er den råvaren som benyttes mest i våre produkter. Det er mange utfordringer knyttet til produksjon av bomull, som overforbruk av vann og sprøytemidler (noe som går utover både miljøet og lokalbefolkningen), utbredt tvangs- og barnearbeid, lave lønninger mm.

Et alternativ til konvensjonell bomull er Better Cotton. Better Cotton involverer alle aktørene i bransjen og er i dag et av de viktigste internasjonale initiativene som har som mål å endre måten konvensjonell bomull blir produsert på.

Gjennom Better Cotton får bomullsbondene opplæring i å ta bedre vare på vannressursene og bruke vannet mer effektivt, ta bedre vare på jordsmonnet og det biologiske mangfoldet rundt produksjonen, redusere bruken av skadelige kjemikalier og sikre skikkelig arbeidsforhold for de ansatte.

Better Cotton kjøpes gjennom et «Mass Balance»-system og er derfor ikke fysisk sporbart frem til sluttproduktet, men ved å investere i Better Cotton bidrar vi til å endre bomullsindustrien ved å øke etterspørsel og produksjon av "bedre bomull". Se www.bettercotton.org/massbalance for mer informasjon.

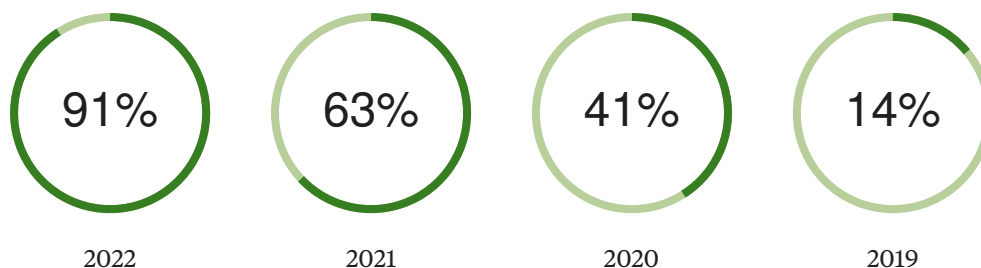
I begynnelsen av 2019 ble vi medlemmer av Better Cotton og satt oss som mål å source 50% Better Cotton innen 2023. Siden 2019 har vi stadig sourcet mer og mer Better Cotton og målet for 2023 ble allerede nådd i 2021. Vi satt oss derfor et nytt mål om å source 100% ansvarlig bomull innen utgangen av 2023.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Fra 2023 har vi satt minimumskrav om at bomullen måtte være sourcet som Better Cotton, men vi ønsker også å gradvis source mer økologisk bomull (iht. standardene GOTS & OCS), resirkulert bomull (iht. standardene GRS & RCS), In Conversion/Transitional Cotton og Fairtrade bomull.

Indikator

Andel bomull sourcet som Better Cotton

Prioritert negativ påvirkning/skade	Risiko relatert til overtidsarbeid
Overordnet mål :	Redusere overtidsarbeid i vår verdikjede i Kina
Status :	<p>Dessverre viser våre inspeksjoner i Kina at risikoen for overtidsarbeid har økt de siste årene. Covid-19 har gjort denne risikoen enda vanskeligere å håndterer. Fabrikkene har vært nødt til å permittere ansatte grunnet både nedstengning pga. sykdomssituasjonen. Det har også vist seg å være problematisk for ansatte å returnere til fabrikkene da de åpnet igjen, pga. reiserestriksjoner mellom provinsene i Kina. Dette gjorde at ansatte på fabrikkene var nødt til å jobbe mer enn planlagt.</p> <p>I forbindelse med Covid-19 har også en del planlagt forbedringsarbeid på fabrikk og oppfølging fra oss dessverre blitt satt på hold, og mye av det planlagte oppfølgingsarbeidet er blitt utsatt til 2023.</p>
Mål i rapporteringsåret :	Reduksjon i antall fabrikker som rapporteres med "høy risiko for overtid" i Kina (score D på siste inspeksjonsrapport fra amfori BSCI).

Utførte tiltak og begrunnelse :

Basert på våre inspeksjoner i Kina ser vi at det er en stor risiko relatert til utilstrekkelige styringssystemer og overdreven bruk av overtid på fabrikk. Disse to problemene henger sammen, da mangelen på et ordentlig styringssystem gjør det vanskelig å sikre at arbeidsmengden (produksjonsmengden) er tilpasset arbeidskapasitet på fabrikk.

Mengden overtidsarbeid kan også knyttes opp mot generell lav minimumslønn noe som resulterer i at ansatte ønsker å jobbe mer enn de lovregulerte 36 timene per måned. I tillegg bidrar fagforeningsmodellen i Kina til å gjøre det vanskeligere for ansatte å stille felles krav til arbeidstid og lønn til ledelsen på fabrikk.

Dette er noe vi jobber med gjennom følgende tiltak;

- 1) kartlegge bruken av overtidsarbeid gjennom inspeksjonssystemene BSCI, Sedex og SA8000
- 2) kompetanseheving av Voice sine innkjøpere og deres rolle og påvirkningskraft
- 3) tilpasse innkjøpsrutiner internt i selskapet
- 4) diskutere løsninger med produsent/leverandør på fabrikkbesøk og i leverandørmøter
- 5) heve kunnskapsnivået til de fabrikkansatte gjennom bruk av det digitale læringsverktøyet Quizrr

Vi har fokusert mye på denne risikoen internt i selskapet de siste årene med bla. kompetanseheving gjennom kursing i ansvarlig innkjøpspraksis for ansatte i produktavdelingen i samarbeid med Etisk Handel Norge, og utvikling av interne verktøy for produktavdelingen. Vi har også jobbet med å tilpasse interne rutiner for å minimere sampling, endring av produkter underveis i utviklingsfasen, gi gode forecast-rapporter og tech-packs til leverandør mm.

Overtid er noe vi alltid har på agendaen ved leverandørmøter og når vi er på fabrikkbesøk. Under disse møtene prøver vi å finne ut om det er noe Voice kan gjøre for å minimere fabrikkens bruk av overtid.

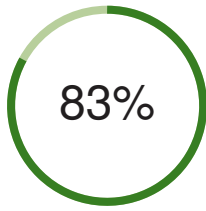
Vi tilbyr kursing til de fabrikkansatte gjennom det digitale læringsverktøyet Quizrr, for å øke kunnskapsnivå om ansattes rettigheter og krav.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Reduksjon i antall fabrikker som rapporteres med "høy risiko for overtid" i Kina (score D på siste inspeksjonsrapport fra amfori BSCI).

Indikator

Andel fabrikker med score D på risikoområdet "ansvarlig arbeidstid" i Kina, iht. siste inspeksjonsrapport fra amfori BSCI

2022

2022 er første året vi har regnet ut denne andelen. Målet er å se en reduksjon fremover.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Lite kunnskap og etterlevelse ift. HMS-krav på fabrikk
Overordnet mål :	Bidra til å sikre at fabrikkene som produserer for VOICE er trygge arbeidsplasser, gjennom HMS-opplæring av de ansatte gjennom Accord og Quizrr.
Status :	Se indikatorer.
Mål i rapporteringsåret :	1) Sikre at alle ansatte på fabrikkene i vår verdikjede i Bangladesh får opplæring gjennom Accords HMS (Workplace Safety) program 2) HMS-opplæring av ansatte gjennom det digitale opplæringsprogrammet Quizrr på totalt 34 fabrikker i Kina og Bangladesh i perioden 2019-2022.

Utførte tiltak og begrunnelse :

I Bangladesh og Kina ser vi at det er en signifikant risiko relatert til helse, miljø og sikkerhet (HMS), dette er noe vi jobber med gjennom følgende tiltak;

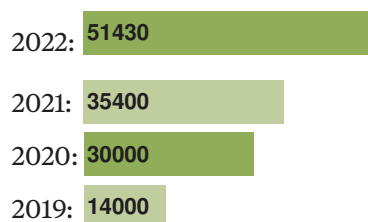
- 1) Støtte Accords arbeid for å etablere HMS komiteer og holde opplæringsmøter for alle ansatte på fabrikkene i Bangladesh, for sikre at kunnskap og arbeidet med HMS blir opprettholdt på fabrikkene.
- 2) Inspisere fabrikkenes HMS rutiner via BSCI, Sedex og SA8000 inspeksjoner, for å kontrollere overholdelse av våre krav og retningslinjer for HMS på fabrikk.
- 3) Sette HMS på agendaen på fabrikkbesøk både gjennom visuell kontroll og dialog om problematikken med ledelsen på fabrikk.
- 4) Sende ut informasjon om bruk av beskyttelsesutstyr (PPT) til alle leverandører, for å sikre at de forstår hvordan det brukes og hvorfor det er viktig at det brukes.
- 5) Sikre at fabrikkene som får dårlig score på HMS under en BSCI inspeksjon, blir fulgt opp og får tilstrekkelig kunnskap til å utføre forbedringer.
- 6) Kurse fabrikkansatte i "arbeidstakerens rettigheter og ansvar" gjennom det digitale læringsprogrammet Quizrr.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

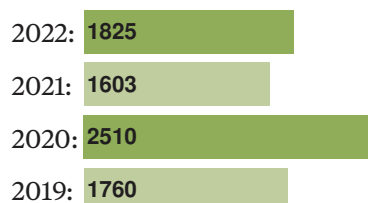
- 1) Sikre at alle ansatte på fabrikkene i vår verdikjede i Bangladesh får opplæring gjennom Accords HMS (Workplace Safety) program
- 2) HMS-opplæring av ansatte gjennom det digitale opplæringsprogrammet Quizrr på våre viktigste fabrikker i Kina og Bangladesh.

Indikator

Antall ansatte i vår verdikjede som har fått opplæring gjennom Accords HMS (Workplace Safety) program i Bangladesh siden oppstart i 2016

Antall ansatte som har blitt kurset i "arbeidstakerens rettigheter og ansvar" gjennom det digitale læringsprogrammet Quizrr per år.

Grunnet nedstengning av fabrikker, reiserestriksjoner og sykdomssituasjonen i Kina og Bangladesh (med redusert arbeidskraft på fabrikk) ble det ikke gjennomført like mye Quizrr-opplæring som planlagt i 2021 og 2022.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Utnyttelse av migrantarbeidere
Overordnet mål :	Sikre anstendige arbeidsforhold for migrantarbeidere i vår verdikjede.
Status :	<ul style="list-style-type: none"> - Større kartlegging av migrantarbeidere på våre produksjonsfabrikker i Kina ble gjennomført i 2020. - Ny migrantarbeiderpolicy ble utviklet og sendt ut til alle leverandører 2021. - Læringsprogrammet Quizrr's "Migrant Parenting" modul er gjennomført på våre viktigste fabrikker i Kina siden 2020.
Mål i rapporteringsåret :	<ol style="list-style-type: none"> 1) Innlemme en ny migrantarbeiderpolicy i VOICE standard kontraktsoppsett for leverandører. 2) Sikre at migrantarbeiderene på våre viktigste produksjonsfabrikker fullfører læringsprogrammet Quizrr's "Migrant Parenting" modul.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Ansettelsen av migrantarbeidere blir stadig mer utbredt i den globale verdikjeden for tekstiler, ettersom arbeidstakere reiser ut for å søke bedre muligheter til å forsørge sine familier. Migrantarbeidere finner vi ofte der tilgjengeligheten til lokal arbeidskraft er synkende og ansettelsen av migrantarbeidere har blitt en nødvendighet. I noen regioner utgjør migrantarbeidere mesteparten av arbeidsstyrken.

Dårlig rekrutteringspraksis kan ofte gjøre denne arbeidsstyrken sårbar for utrygge og uakseptable ansettelsesforhold. Migrantarbeidere vil ofte få kontrakt i en fast periode og er avhengige av den garanterte inntekten for å sørge for familien hjemme. Noen migrantarbeidere må også betale et gebyr til rekrutteringsagenter/bemanningsbyrå for å sikre seg en jobb.

Med det stigende antallet flyktninger i Tyrkia og Bangladesh, er det også en større risiko for at etiske retningslinjer blir brutt, som for eksempel tvangsarbeid, barnearbeid, anstendig sysselsetting, overdreven bruk av overtid, arbeidstid, levelønn og diskriminering.

Gjennom å utarbeide en Migrantarbeider Policy ønsker vi å kommunisere vår posisjon ift. bruk av migrantarbeidere, og arbeide sammen med våre leverandører og fabrikker for forbedring av rekrutteringspraksis og ansettelsesvilkår for migrantarbeidere i vår verdikjede.

I forbindelse med risikoen for systematisert utnyttelse av uigurene i Xinjiang i Kina og myndighetens "omskoleringsprogram" (hvor mange uigurer blir tvangsflyttet til andre deler av Kina for å jobbe på blant annet tekstilfabrikker), gjorde vi en større kartlegging av migrantarbeiderne på våre produksjonsfabrikker i september 2020.

Kartleggingen viste at de aller fleste av migrantarbeiderne opprinnelig kom fra fabrikkens nabo-provinser, og vi fant ingen migrantarbeiderne fra Xinjiang.

Vi ønsket også å finne ut hvor lenge migrantarbeiderne hadde vært ansatt og om vi kunne se en markant økning etter 2017 (da myndigheten satt i gang omskoleringsprogrammet). Kartleggingen viste at den største andelen av migrantarbeidere hadde vært ansatt på fabrikkene siden før 2009, men vi så også en gradvis økning av ansettelser etter 2016. Det er dog vanskelig å kartlegge kontraktsforholdene, ettersom migrantarbeidere ofte ansettes på periodevise kontrakter, og gjerne blir «ansatt på nytt» hos fabrikkene når de kommer tilbake fra kinesisk nyttårsfeiring.

Funnet fra denne kartleggingen betyr ikke at det ikke finnes migrantarbeidere fra Xinjiang i vår verdikjede. Vi vil derfor fortsette arbeidet med videre kartlegging av underleverandører og råvareleverandører, for å få bedre oversikt over risikoen også videre nedover verdikjeden.

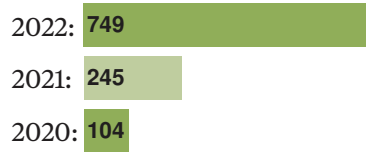
Quizrr's "Migrant Parenting" modul tar for seg noen av de største utfordringene migrantarbeiderne står overfor som foreldre, når man er borte fra barna sine over lengre perioder. For eksempel å forstå barns behov, identifisere og håndtere tegn på bekymring hos barnet og skape effektiv kommunikasjon. Innholdet i opplæringen er basert på CCR CSRs opplæring for migrantforeldre. Gjennom å tilby denne læringsmodulen til migrantarbeiderne på fabrikkene i Kina, ønsker vi å gi de verktøy og kunnskap om hvordan de kan løse mange av disse utfordringene, og få en bedre hverdag.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Sikre at migrantarbeiderne på våre viktigste produksjonsfabrikker fullfører læringsprogrammet Quizrr's "Migrant Parenting" modul

Indikator

Antall fabrikkansatte i Kina som har gjennomført Quizrr's "Migrant Parenting" modul per år.

Tallene over inkluderer ansatte i ledelsen, mellomledere og arbeidere på fabrikker i Kina.

<p>Prioritert negativ påvirkning/skade</p>	<p>Utilstrekkelig dyrevelferd under produksjon av dyrefibre og skinn/lær</p>
<p>Overordnet mål :</p>	<p>Alle materialer som stammer fra dyr i våre produkter, skal være fra dyr som er behandlet humant og i henhold til gjeldende dyrevernslover og anbefalinger.</p>
<p>Status :</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ny dyrevelferdspolicy utviklet og publisert i 2021. - Sourcingmål for sporbar sertifisert dun (100% RDS) realisert i 2021. - Første kolleksjon med RWS ull lansert høsten 2021. - Revidert materialstrategi i 2022 med ambisjon om 100% mer ansvarlige dyrefibre ved utgangen av 2023 samt strengere krav til sertifisering og sporbarhet.
<p>Mål i rapporteringsåret :</p>	<p>Revidert sourcing mål for 2019-2023:</p> <p>DUN: 100% ansvarlig dun innen 2021. Ansvarelig dun inkluderer dun fra produsenter som er sertifisert iht. Responsible Down Standard, eller resirkulert dun fra produsenter som er sertifisert iht. Global Recycled Standard eller Recycled Claim Standard. Sertifisering av VOICE i henhold til GRS og RDS standardene.</p> <p>ULL: 100% ansvarlig ull ved utgangen av 2023. Ansvarelig ull inkluderer ull fra produsenter som er sertifisert iht. Responsible Wool Standard, Responsible Mohair Standard, Responsible Alpaca Standard eller ZQ wool, eller resirkulert ull fra produsenter som er sertifisert iht. Global Recycled Standard, Recycled Claim Standard & Cardato Recycled. Sertifisering av VOICE i henhold til GRS og RWS standardene.</p> <p>SKINN/LÆR: 100% ansvarlig skinn og lær ved utgangen av 2023. Kun bruke skinn og lær fra Leather Working Group (LWG) sertifiserte garverier innen 2022 Bruke vegetabilsk garvet skinn, dersom mulig. Resirkulert skinn fra produsenter som er sertifisert iht. Global Recycled Standard Inkorporere "Leather Impact Accelerator" i vår sourcing av skinn/lær</p> <p>Ser mer info og indikatorer under punkt 3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer</p>

Utførte tiltak og begrunnelse :

Dyrevelferd er et viktig fokusområde i vårt bærekraftarbeid. For å sikre at alle materialer som stammer fra dyr i våre produkter, er fra dyr som er behandlet humant og i henhold til gjeldende dyrevernslover og anbefalinger, har vi utarbeidet et sett med kriterier for bruk av dyrefibre.

I forbindelse med utarbeiding av den nye dyrevernspolicyen innså vi at vår manglende kontroll og innflytelse på råvareledet førte til et behov for å source sertifiserte råvarer som garanterer at materialet er produsert ihht. strenge krav for dyrevelferd og bruk av kjemikalier. Vi har derfor inkludert krav om sertifisering av dun-, ull- og skinn/lær-produkter.

Den nye dyrevernspolicyen ble utarbeidet med innspill og forslag fra Dyrevernsalliansen.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Samme som mål for rapporteringsåret. Se over.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Risiko for lav lønn sett opp mot lokale levelønnsberegninger
Overordnet mål :	Sikre en utvikling i retning av levelønn for arbeidere hos våre leverandører, med fokus på Bangladesh.
Status :	I 2022 har det dessverre vært en negativ utvikling i lønnsnivå på tvers av våre viktigste produksjonsland. Dette har sammenheng med høy inflasjon og utfordringer i kjølvannet Covid-pandemien.
Mål i rapporteringsåret :	Positiv utvikling i minstelønnsnivå sett opp mot beregnet levelønn.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Å jobbe med lønn og levelønn i verdikjeden for tekstil er krevende. VOICE code of conduct inkluderer krav om lønn i henhold til lokal lovgivning som det også skal være mulig å leve av. Samtidig avhenger lønn i stor grad av lokalt økonomi, prisnivå, markedsforhold mm. Det er krevende å påvirke lønnsnivå direkte. VOICE er samtidig tydelige i vår dialog med våre leverandører at vi forventer at medarbeidere i produksjonsvirksomhetene får en lønn som er tilstrekkelig for å dekke alle grunnleggende behov, samt noe sparing. Dette er noe vi tar opp i møter med leverandørene og på alle fabrikkbesøk. Vi tar også opp retten til fagorganisering, og at vi forventer at leverandørene ivaretar denne. Mange av våre leverandører har også vært igjennom trening i dialog mellom ansatte og ledelse, blant annet for å sikre en god dialog rundt lønn og lønnsutvikling.

VOICE har også vært aktive i å initiere et samarbeid og prosjekt om levelønn blant tekstilmedlemmer i Etisk Handel. Prosjektet tar i første omgang sikte på å samle et bedre informasjonsgrunnlag for å jobbe med levelønnsproblematikken, og på sikt identifisere effektive tiltak for å ha en større påvirkning på utviklingen.

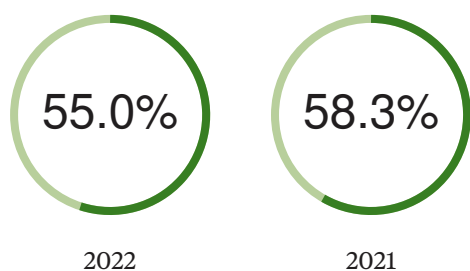
Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

MÅL: Positiv utvikling i laveste lønnsnivå på våre fabrikker i retning av beregnet levelønn.

- Fortsatt deltakelse i Etisk Handels levelønnsprosjekt.
- Tett dialog med leverandører om levelønnsutfordringen.
- Fortsatt tilbud om Quizrr-opplæring til aktuelle leverandører.
- Dialog med Etisk Handel Bangladesh om muligheter for å innlemme VOICE leverandører i deres program for sosial dialog på tekstilfabrikker i Bangladesh.

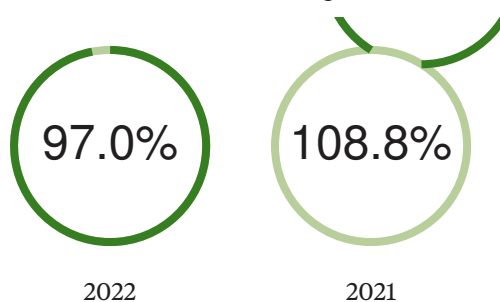
Indikator

Laveste lønn som andel av beregnet levelønn i Bangladesh (gjennomsnitt av alle fabrikker)

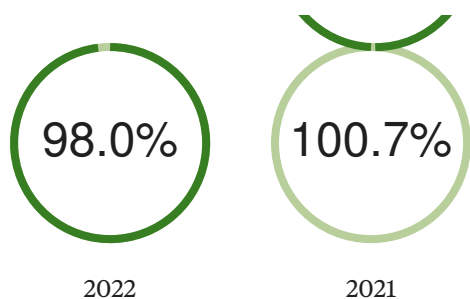
Tallene er hentet fra BSCI og Sedex inspeksjonsrapporter (identifisert minstelønn og beregnet levelønn på den enkelte fabrikklokasjonen).

Laveste lønn som andel av beregnet levelønn i Tyrkia (gjennomsnitt av alle fabrikker)

Tallene er hentet fra BSCI og Sedex inspeksjonsrapporter (identifisert laveste lønn og beregnet levelønn på den enkelte fabrikklokasjonen).

Laveste lønn som andel av beregnet levelønn i Kina (gjennomsnitt av alle fabrikker)

Tallene er hentet fra BSCI og Sedex inspeksjonsrapporter (identifisert laveste lønn og beregnet levelønn på den enkelte fabrikklokasjonen).

Prioritert negativ påvirkning/skade	Mangel på fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon
Overordnet mål :	Støtte opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon - først og fremst gjennom å tilby opplæring i "arbeidstakerens involvering på arbeidsplassen" via det nettbaserte læringsprogrammet Quizrr.
Status :	Det er fortsatt utfordringer knyttet til fri fagorganisering i verdikjeden for tekstil, og i alle VOICE viktigste produksjonsland. Siden 2015 har 5.086 ansatte på produksjonsfabrikker i vår verdikjede i Kina og Bangladesh, fått opplæring i "arbeidstakerens involvering på arbeidsplassen" via det nettbaserte læringsprogrammet Quizrr.
Mål i rapporteringsåret :	Innen utgangen av 2022 skal ansatte og ledelsen på 35 av våre viktigste fabrikker i Kina og Bangladesh få opplæring i "arbeidstakerens involvering på arbeidsplassen" via det nettbaserte læringsprogrammet Quizrr.

Utførte tiltak og begrunnelse :

I flere av våre produksjonsland finnes det rett og slett ikke noe velfungerende fagorganisasjoner. I mange tilfeller er man dermed nødt til å jobbe for andre typer demokratiske valg, som f.eks. ansatt komiteer.

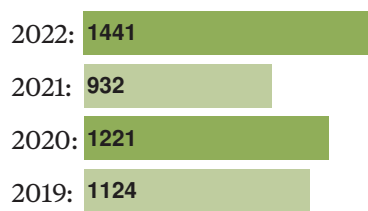
Se punkt 3.B.5. for mer informasjon om hvordan vi jobber med denne utfordringen.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Implementert læringsprogrammet Quizrr på våre viktigste produksjonsfabrikker i Bangladesh og Kina.

Indikator

Antall ansatte på fabrikker i Kina og Bangladesh som har gjennomført opplæringsmodulen i "arbeidstakerens involvering på arbeidsplassen" via Quizrr per år.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Risiko for seksuell trakassering på arbeidsplassen
Overordnet mål :	Etablere vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd på fabrikkene i Bangladesh.
Status :	Se indikator.
Mål i rapporteringsåret :	Implementert læringsprogrammet Quizrr på våre viktigste produksjonsfabrikker i Bangladesh.

Utførte tiltak og begrunnelse :

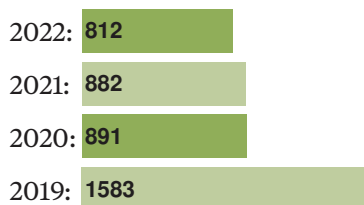
I Bangladesh er det en risiko for at arbeidere blir seksuelt trakassert og misbrukt. Disse spørsmålene er vanskelige å overvåke ved inspeksjoner eller diskusjoner med leverandører/ ledelsen på fabrikk, noe som er grunnen til at vi har implementerte læringsprogrammet Quizrr på våre største og viktigste produksjonsfabrikker i Bangladesh. Gjennom dette programmet får de ansatte mer kunnskap om deres rettigheter og ansvar, hvordan man kan ta opp problemer og hvilke kanaler de skal bruke dersom de har klager.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Implementert læringsprogrammet Quizrr på våre viktigste produksjonsfabrikker i Bangladesh.

Indikator

Antall ansatte på produksjonsfabrikker i Bangladesh som har fått opplæring i "ansattes rettigheter og ansvar" via læringsprogrammet Quizrr.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

I forbindelse med arbeidet med Voice bærekraftstrategi for 2019-2023, ble det gjennomført en undersøkelse for å finne ut hva ansatte i selskapet ønsket at Voice skulle fokusere på i årene fremover. Gjennom svarene i denne undersøkelsen utpekte det seg tre viktige fokusområder, og ett av disse var å minimere plast/emballasje i vår verdikjede. Arbeidet med å redusere plast har derfor stått sentralt i VOICE de senere årene.

Medlemskap i Handelens Miljøfond og poseavgift

Høsten 2018 ble Voice Norge AS medlem av Handelens Miljøfond og begynte dermed å ta betalt for alle handleposer. 50 øre av poseavgiften går direkte til Handelens Miljøfond som støtter arbeid som bidrar til å løse miljøproblemene platen skaper. Poseavgiften har bygd opp Handelens Miljøfond til å bli Norges største private miljøfond. Fondet har blant annet satt i gang Norges første landsomfattende ryddeprogram, hvor målet er å rydde 40% av norskekysten og Svalbard i løpet av 3 år. I tillegg har de som mål å bidra til en reduksjon av plastposebruken med 50% innen utgangen av 2025.

Siden vi ble medlem, har Voice Norge AS bidratt til å samle inn mer enn 3 millioner kroner til Handelens Miljøfond gjennom poseavgiften.

Handleposer av resirkulert plast

I forbindelse med at vi ble medlem av Handelens Miljøfond startet vi samtidig arbeidet med å bytte ut de gamle plasthandleposene med nye handleposer av resirkulert plast. Ved å bruke resirkulert plast bidrar vi til å redusere mengden plastavfall, sikrer at allerede produsert materiale får flere liv, samtidig som det produseres mindre ny plast og dermed går med mindre ressurser.

Stadig flere undersøkelser viser at gjenbruk er det beste for miljøet. Både når det gjelder valg av bærealternativer, men også i produksjon av ny emballasje. EUs strategi for sirkulær økonomi har som mål å sørge for at det i større grad benyttes gjenbrukt plast, at mer plast resirkuleres og gjenvinnes for å kunne brukes på nytt. Dette er et mål vi i Voice også jobber for, gjennom blant annet å være en driver for etterspørsel av resirkulerte plasthandleposer. Alle nye plasthandleposer som bestilles i dag er laget av en så høy andel resirkulert plast som mulig.

Reduksjon av plastemballasje

I 2019 startet Boys of Europe et pilotprosjekt der de, i samarbeid med noen utvalgte leverandører, testet å pakke hvert sortiment i en enkelt polybag i hver eske. Pilotprosjektet ble utført på enkelte produktgrupper, som en test for å vurdere om dette var noe som kunne utvides til flere produktgrupper etter hvert.

Prosjektet viste seg å være en stor suksess. Butikkene som mottok forsendelsene fortalte at de brukte mindre tid til å pakke opp varer, fikk mindre plastsøppel og dermed brukte de også mindre tid til å kaste søppel. Gjennom å redusere bruk av plastemballasje opplevde vi altså ikke bare å redusere miljøbelastningen ved produksjon, bruk og avhending av plast, men vi reduserte også tiden vi brukte på å håndtere emballasjen i butikk! Voice har derfor valgt å redusere plastemballasje på flere produktgrupper hos alle våre tre kjeder. Prosjektet er godt i gang og vil eskaleres i løpet av de neste årene. Målet er å redusere plastemballasjen så mye som mulig, uten å forringe produktene som blir sendt.

På øvrige områder innen miljø jobbes det med følgende tiltak:

Miljøtiltak i bomullsproduksjonen

I Voice bruker vi mye bomull i produktene våre. Gjennom medlemskapet i Better Cotton og ved å kjøpe BC bomull bidrar vi til å øke etterspørselen etter ansvarlig bomull, minimere bruk av vann og sprøytemidler, ta bedre vare på vannressursene, jordsmonnet og det biologiske mangfoldet rundt bomullsåkrene.

Miljøstyringssystem på fabrikk

I 2023 har vi planer om å implementere våre strategiske viktigste produksjonsfabrikker i amfori's miljøstyringssystem BEPI (Business Environmental Performance Initiative). Dette systemet gjør det mulig for bedrifter å administrere og forbedre miljøbelastningen i sin globale verdikjede gjennom en støttet tilnærming (ved bruk av konsulenter) og et fast miljøstyringssystem. Gjennom BEPI vil fabrikkene få opplæring i miljøtiltak på fabrikk, og vi vil få en bedre risikovurdering av miljøstatus hos våre viktigste produksjonsfabrikker.

Miljøtiltak i ullproduksjonen

Ull er et viktig materiale for Voice ettersom vi nordmenn bruker mye ull, spesielt i de kalde vintermånedene. Gjennom å bruke sertifisert RWS ull i våre produkter vil vi sørge for at etterspørselen etter ansvarlig ull øker, at ullen i våre produkter er fullt sporbar og at den kommer fra gårder som jobber aktivt for en bedre landforvaltning av jorden som brukes i ullproduksjonen.

Miljøtiltak på garveri

Garveprosessen genererer både fast avfall og industrikloakk i ulike stadier av behandlingen hvor dyrehuder og skinn omstilles til lær eller skinnvarer. Garveriaffallet inneholder krom og andre farlige kjemikalier som utgjør en stor trussel mot helse og miljø, for lokalbefolkningen og for de som jobber på garveriene.

Leather Working Group (LWG) er et tredjeparts inspeksjonssystem for miljøstyring på garveri, med fokus på vann og energibruk, avfallssystem og kjemikaliebruk. Det utføres inspeksjoner på garveriene annet hvert år, hvor det gis en score basert på inspeksjonsresultat; gull, sølv, bronse eller « no rating » (laveste score). Gjennom inspeksjonen gjøres det også en vurdering av garveriets systemer for sporbarhet videre nedover i verdikjeden. I 2021 reviderte vi vår handlingsplan for bruk av ansvarlige materialer og fibre, og satt krav om å kun bruke skinn og lær fra Leather Working Group (LWG) sertifiserte garverier innen 2022. VOICE ble medlemmer av LWG høsten 2022, og sourcet i 2022 allerede 98% av alt skinn gjennom LWG.

Miljøfyrtårnsertifisering

VOICE ble Miljøfyrtårnsertifisert i juni 2022. Gjennom arbeidet med sertifisering er det etablert nye systemer for miljøstyring og innhenting av relevante data om vår miljøpåvirkning. I første omgang er det virksomhetens kontor og lager som er sertifisering, og gjennom dette er det etablert bedre målbarhet og tydeligere målsettinger for reduksjon av avfall, energibruk og klimaavtrykk innenfor scope 1 og 2. Fra og med 2023 vil VOICE rapportere årlig på vårt arbeid med miljø gjennom Miljøfyrtårn.

3.B.2 Reduksjon av klimagasutslipp

VOICE startet høsten 2022 arbeidet med å etablere et helhetlig klimaregnskap for virksomheten. Det er valgt en systemleverandør for årlig beregning og rapportering av klimaregnskapet, og endelig klimaregnskap er beregnet ferdigstilt i første kvartal 2023.

I forlengelsen av dette vil det jobbes med å utforme en helhetlig klima- og miljøstrategi for virksomheten med definerte utslippsreduksjonsmål og -tiltak for de selskapets ulike virksomhetsområder.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Vårt arbeid med ansvarlig innkjøpspraksis startet høsten 2014 da vi sendte ut en nettbasert spørreundersøkelse til våre leverandører for å finne ut mer om vår interne innkjøpspraksis. Undersøkelsen var anonym og basert på en mal av Etisk Handel Norge. For å sikre forståelse hos vår største leverandørbase (Kina) bestemte vi oss for å oversette undersøkelsen til mandarin noe som resulterte i en svarprosent på 81%. Funnene fra denne undersøkelsen dannet grunnlaget for workshopen "Ansvarlig innkjøpspraksis" som vi arrangerte i samarbeid med Etisk Handel Norge ila. våren 2015. Etter kurset utviklet vi en ny Produktmanual for vår produktavdeling. Denne manualen fungerer som et verktøy, veilednings- og referansedokument for produktansatte. En viktig del av manualen er vår "Ansvarlig produksjons- og innkjøpspraksisguide". Gjennom manualen sikrer vi at alle nye og nåværende ansatte er informert og klar over selskapets policyer og prosedyrer for ansvarlig innkjøpspraksis, og at alle teamene som jobber med innkjøp/produkt har samme tilnærming til våre leverandører.

I oktober 2018 arrangerte vi en ny runde med "Ansvarlig innkjøpspraksis" workshop, for å sikre at alle nyansatte og personale som ikke kunne delta på den forrige workshop, fikk sjansen til å delta. Denne workshopen var så populær (bla. pga. at mange av deltakerne fra workshopen i 2015 ønsket å være med for andre gang), at vi endte opp med å sette opp to workshops. Etter workshopene gjennomførte vi oppfølgingsmøter med hver enkelt team. Teamene bestemte seg så for tre aksjonspunkt de ønsket å forbedre ift. deres innkjøpspraksisen ila. 2019. Disse aksjonspunktene ble så fulgt opp med nye møter med teamene for å sikre forankring og gjennomføring internt.

I desember 2019 sendte vi ut to nye spørreundersøkelser, en til våre leverandører og en til våre produsenter for å sammenligne funnene fra innkjøpspraksis-undersøkelsen fra 2014. Denne undersøkelsen ble også sendt ut på mandarin for å sikre forståelse hos vår viktigste leverandørbase, noe som viste seg å være viktig ettersom 80% av respondentene var fra Kina. Funnene fra denne undersøkelsen brukes i videre arbeid for å forbedre intern innkjøpspraksis.

Planen er å sende ut spørreundersøkelse til leverandørene jevnlig for å måle fremgang internt og sikre et godt samarbeid med våre leverandører fremover.

I 2021 startet vi på en større kartlegging av lønnsnivå på produksjonsfabrikkene i vår verdikjede. Gjennom inspeksjonsrapporter fra amfori BSCI, Sedex og SA8000 innhentet vi opplysninger om 1) nasjonal/regional minstelønn i lokal valuta, 2) laveste lønn for ansatte på fabrikk og 3) beregnet levelønn i lokal valuta.

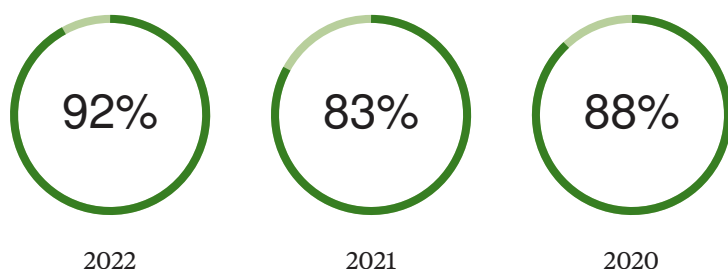
Levelønnskartleggingen oppdateres nå årlig.

Levelønnten beregnes ved bruk av Anker-metoden som definerer levelønn på følgende måte; "Godtgjørelse mottatt for en standard arbeidsuke av en arbeider på et bestemt sted, som er tilstrekkelig til å dekke en anstendig levestandard for arbeideren og hennes eller hans familie. Elementer av en anstendig levestandard inkluderer mat, vann, bolig, utdanning, helsevesen, transport, klær og andre viktige behov, inkludert ta høyde for uventede hendelser."

Kartlegging av lønnsnivå på produksjonsfabrikkene i vår verdikjede, viser at lavest betalte ansatte på fabrikkene i vår verdikjede i Tyrkia, India og Kina får utbetalt tilnærmet beregnet levelønn, mens lavest betalte ansatte på fabrikkene i vår verdikjede i Bangladesh får utbetalt lavere enn beregnet levelønn. Den årlige levelønnskartleggingen er nå integrert som en sentral KPI for det videre arbeidet å sikre med levelønn og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede.

Indikator

Andel av bedriftens leverandører som bedriften har hatt forretningsforhold med i mer enn tre år

Målet er å ha langsiktige relasjoner med ca. 80% av våre leverandører, med en utskiftingsrate ikke over 20% årlig. Vi mener dette gir en god balanse mellom forutsigbarhet og langsiktige samarbeid, og mulighetene for å vurdere nye leverandører for å til enhver tid kunne dekke virksomhetens behov for partnere med ulike kompetanse- og leverandørprofil.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

I 2021 iverksatte vi en ny handlingsplan for å implementere mer bærekraftige og sertifiserte materialer i våre produkter for å oppnå bedre sporbarhet og redusere miljøbelastningen fra material og fiberproduksjon i vår verdikjede.

Handlingsplanen ble revidert i 2022 og det overordnede målet er som følger:

100% ansvarlige materialer innen utgangen av 2025

100% ansvarlig bomull, ull, dun, lær/skinn og cellulosefibre innen utgangen av 2023

>50% resirkulerte materialer innen utgangen av 2030

I den nye handlingsplanen har vi satt følgende mål og krav til sertifisering av materialer/fibre;

BOMULL:

Mål: 100% ansvarlig bomull innen utgangen av 2023

- Minst: Better Cotton.

- Enda bedre: Økologisk (GOTS & OCS), Resirkulert GRS & RCS, In Conversion/ Transitional Cotton eller Fairtrade Cotton.

POLYESTER:

Mål: 100% ansvarlig polyester innen utgangen av 2025

- Reduserer bruk av syntetisk fibre.

- Minst: Resirkulert (ikke sertifisert)

- Enda Bedre: Resirkulert iht. GRS eller RCS, Repreve og Biobasert polyester

POLYAMID:

Mål: 100% ansvarlig polyamid innen utgangen av 2025

- Reduserer bruk av syntetisk fibre.

- Minst: Resirkulert (ikke sertifisert)

- Enda bedre: Resirkulert iht. GRS eller RCS, Resirkulert ECONYL® og Biobasert polyamid

MMCF:

Mål: 100% ansvarlig cellulose innen utgangen av 2023

Minst en av alternativene: Lenzing, Birla Cellulose eller FSC® sertifisert

ULL:

Mål: 100% ansvarlig ull innen utgangen av 2023

- Minst: RWS sertifisert saueull, RMS sertifisert mohair, RAS sertifisert alpakka, ZQ wool,

- Enda Bedre: resirkulert iht. GRS eller RCS, og Cardato Recycled.

DUN:

Mål: 100 % ansvarlig dun innen utgangen av 2021

- Minst: RDS sertifisert dun.

- Enda bedre: Resirkulert dun iht. GRS eller RCS.

LÆR/SKINN:

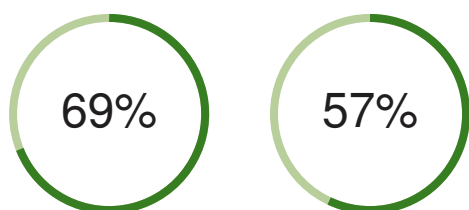
Mål: 100% ansvarlig skinn/lær innen utgangen av 2023

- Minst: Leather Working Group (LWG) sertifiserte garverier innen 2022 (se punkt 3.B.1 for mer info).

- Enda Bedre: Vegetabilsk garvet skinn og resirkulert skinn iht GRS.

Indikator

Andel innkjøpte produkter med assosiert risiko som har bærekraftssertifisering

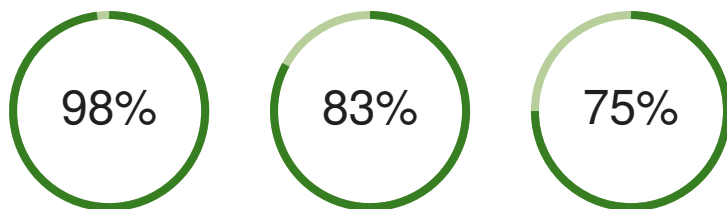

2022

2021

Prosentandelen reflekterer alle produkter som inneholder en andel fibre i tråd med minstekravene i handlingsplanen for mer ansvarlige og sporbare materialer.

Andel skinn/lær sourcet fra garverier som er sertifisert gjennom Leather Working Group

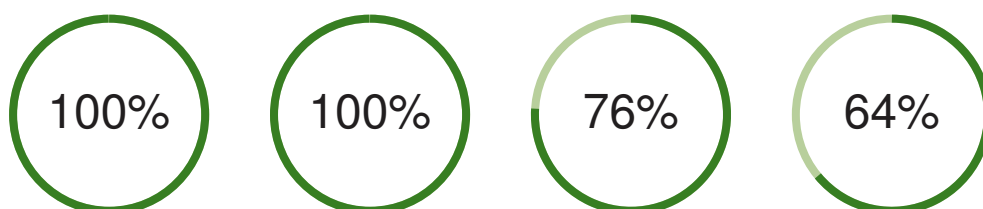

2022

2021

2020

Andel dunprodukter som er sertifisert iht. Responsible Down Standard

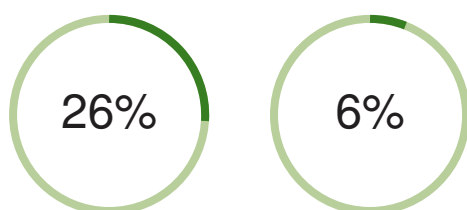
2022

2021

2020

2019

Andel ullprodukter som er sertifisert iht. Responsible Wool Standard eller Responsible Mohair Standard

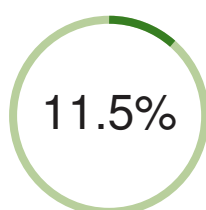

2022

2021

Prosent av alle ullfibre i VOICE produkter.

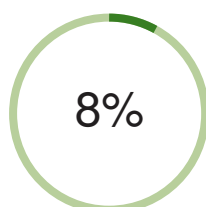
Andelen ullprodukter som er sertifisert resirkulert iht. Global Recycled Standard

2022

Prosent av alle ullfibre i VOICE produkter.

Andelen syntetiske fibre i våre produkter som er sertifisert resirkulert iht. Global Recycled Standard

2022

Prosent av alle syntetiske fibre i VOICE produkter.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Problematikken om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger er en av de mest krevende områdene å jobbe med, ettersom det i flere av våre produksjonsland rett og slett ikke finnes noen velfungerende fagorganisasjoner. I mange tilfeller er man derfor nødt til å jobbe for andre typer demokratiske valg, blant annet gjennom arbeiderutvalg (workers committee).

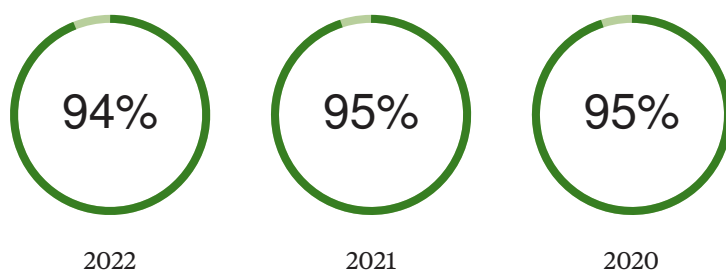
Arbeidstakernes rett til fri fagorganisering og kollektive forhandlinger er oppført som et krav i våre etiske retningslinjer. Gjennom tilsyn/inspeksjoner vil revisor sjekke om fabrikken har en fungerende fagforening, eller arbeiderutvalg dersom det ikke er nasjonalt lovkrav i produksjonslandet om etablering av fagorganisasjon på fabrikk. Funn fra inspeksjonsrapporter blir alltid diskutert med leverandøren, enten gjennom e-post korrespondanse, under fabrikkbesøk eller i møter med leverandørene.

Gjennom å implementere Quizrr's Worker Engagement-program på våre strategisk viktigste produsentfabrikker, har vi som mål å forbedre kommunikasjonen mellom de ansatte og ledelsen på fabrikk. Quizrr's Worker Engagement -modul fokuserer på å øke tilliten, engasjementet og arbeidernes stemme på fabrikkene ved å bygge

strukturerte og velfungerende kanaler som ansatte kan bruke for å ta opp problemer/spørsmål med ledelsen, uten å være redd represalier.

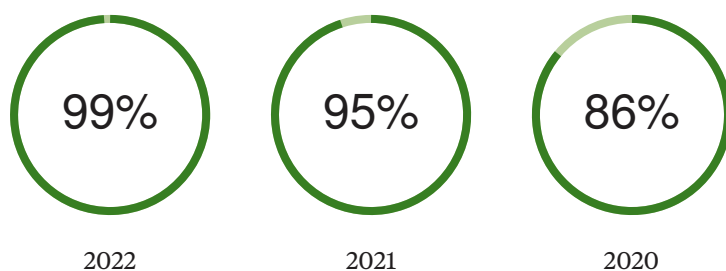
Indikator

Andel leverandører i land med begrensninger i fri fagorganisering eller kollektive forhandlinger

I følge 2022 ITUC Global Rights Index ligger Bangladesh, Kina, India og Tyrkia på listen over land som får "Rating 5; No guarantee of (workers) rights". Listen over reflekterer andel leverandører i disse landene.

Andel leverandører med annen arbeiderrepresentasjon enn fagforening

På de aller fleste av våre produksjonsfabrikker blir de ansatte representert gjennom ulike typer arbeiderutvalg som for eksempel; workers committees, worker representatives, workers welfare association, participation committee m.m. Informasjonen er hentet fra inspeksjonsrapporter gjennom Sedex, BSCI og SA8000, og egevaluering (fra produsentene med minde enn 20 ansatte).

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Vi ser at det er behov for å inkludere en større del av våre produsenter i bevisstgjøring og kompetanseutvikling. Vi har ikke en fullstendig kartlegging av kompetanseutviklingsbehovet for alle våre produsenter, men vi har startet dialogen og opplæringen med våre største og strategisk viktigste produsenter. Tilbakemeldingene reflekterer et behov for mer kunnskap og konkret tilbakemelding.

De fleste av våre leverandører opplever eksterne inspeksjoner som positivt, da disse resulterer i en grundig rapport, som er konkret og skaper mål for videre innsats og forbedringer. Dette er grunnen til at vi er medlemmer av amfori BSCI, et kjent inspeksjonssystem basert på sosiale revisjoner. BSCI har et sett med etiske retningslinjer som alle produsenter må følge. Overholdelse av disse retningslinjene er hovedfokuset under en revisjon. Gjennom disse inspeksjonene har vi funnet at det er behov for å utvikle fabrikkledelsens kompetansenivå når det kommer til styringssystemer, arbeidstid (overtid), lønning og de ansattes rettigheter til fagforeningsfrihet og tariffavtaler på fabrikkene.

Det er også behov for kompetanseutvikling når det kommer til helse-, miljø- og sikkerhet på fabrikk. Gjennom Accord-avtalen gjennomfører vi inspeksjoner av bygningsstruktur, elektrisitet og brannsikkerhet på fabrikkene i

Bangladesh. I tillegg blir fabrikkledelsen og ansatte kurset i HMS gjennom lokale møter på fabrikk, brosjyrer, videoer osv. Helse, miljø og sikkerhet er også en viktig del av BSCI-reglementet og blir grundig sjekket under BSCI-inspeksjon på fabrikk.

Miljøpåvirkning er et annen viktig område vi har fokusert på de siste årene. Vi opplever at leverandørene har for lite kunnskap om hvilken innvirkning kjemikalier har på arbeiderne og miljøet. I 2018 startet vi arbeidet med å implementere amfori's Business Environmental Performance Initiative (BEPI) hos våre viktigste produksjonsfabrikker, for å få en risikovurdering av miljøprosessene og prosedyrene hos fabrikkene og for å trene fabrikkpersonalet i miljøledelse. BEPI systemet har vært under revisjon de siste 3 årene, og skal relanseres ila våren 2023, dette arbeidet har derfor blitt satt på hold inntil det nye BEPI systemet er lansert.

Vi opplever også at det er behov for en bedre sosial dialog og involvering av ansatte på fabrikkene. Gjennom det digitale læringsverktøyet Quizrr, ønsker vi å forbedre ansattes kunnskap om deres rettigheter og ansvar, styrke kommunikasjonen mellom arbeiderne, arbeiderrepresentasjon og ledelsen, gi opplæring i gode styringssystemer for lønn, ansatt-fordeler, regulering av overtid og gi informasjon om karrieremuligheter for å oppmuntre til en mer stabil og motivert arbeidsstyrke på fabrikk, fremme etisk rekrutteringspraksis og gi informasjon og opplæring til migrantarbeiderne.

Siden 2016 har 12.984 ansatte på 34 av våre viktigste produksjonsfabrikker opplæring gjennom Quizrr. Vi planlegger å fortsette denne kompetansehevingen fremover ved å dele ut 5 nye årslisenser til produksjonsfabrikker ila 2023.

Se punkt 3.A.1 for mer informasjon om kompetansehevingstiltak i vår verdikjede.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

VOICE har strenge regler interne regler for å sikre at virksomheten ikke bidrar til økt risiko for korrupsjon gjennom våre relasjoner med aktører i verdikjeden for tekstilproduksjon. VOICE policy for bærekraftig forretningspraksis sier at;

"Voice Norge AS, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller fordeler for kunder, agenter eller leverandører."

Alle leverandører må også signere på VOICE etiske retningslinjer, og forplikte seg til å etterleve disse i møte med sine forretningsrelasjoner. De etiske retningslinjene har et eget avsnitt om korrupsjon, som sier;

"Alle former for bestikkelser er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner."

Etisk forretningspraksis er et eget inspeksjonsområde i BSCI-metodikken som benyttes for tredjepartsinspeksjoner av alle VOICE produksjonsfabrikker. Under dette området sjekkes det for funn som kan indikere risiko for korrupsjon knyttet til fabrikkens operasjoner. Generelt scorer produksjonsfabrikkene høyt på dette inspeksjonsområdet, og det rapporteres om relativt lav risiko for korrupsjon. Samtidig kan det være vanskelig å avdekke korrupsjon ved inspeksjoner alene, og VOICE følger derfor utviklingen i fabrikkenes scoring knyttet til korrupsjon tett, og gjør egen oppfølging og undersøkelser ved behov.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø

VOICE jobber kontinuerlig med å forbedre våre prosesser for å redusere potensiell negativ påvirkning fra virksomhetens aktivitet på mennesker, miljø og samfunn.

Et viktig ledd i dette er å pleie langsiktige og tillitsfulle relasjoner med våre leverandører og produsenter. I dette arbeidet er leverandørbesøk viktig for å se produksjonsforholdene med egne øyne, tydelig kommunisere våre ambisjoner og krav for ansvarlig produksjon, og diskutere utfordringer, muligheter og samarbeid for å forbedre produksjonen og redusere risikoen for negativ påvirkning i både den sosiale og miljømessige dimensjonen.

I 2022 var det endelig mulig å besøke våre leverandører igjen etter at reiserestriksjonene som følge av covid ble opphevet mange steder. Som følge av dette ble det i desember gjennomført en reise for å besøke alle våre åtte produksjonsfabrikker i Tyrkia, inkludert fabrikken som produserer hovedandelen av våre jeans. Det ble gjennomført møter der alle våre krav og forventninger ble gjennomgått, og også presentert pågående og planlagte forbedringstiltak hos produsentene. Det er svært positivt å se at det har vært vesentlig utvikling og gjort betydelige investeringer i mer miljøvennlig produksjon gjennom pandemiårene.

Samtidig er det ikke til å stikke under en stol at pandemien også har bidratt til usikkerhet og uforutsigbarhet i ordrevolum og dermed krevende produksjonsplanlegging med tanke på behov for arbeidskraft, lønnsnivå for medarbeidere i produksjonen mm. VOICE har hatt tett dialog med våre leverandører gjennom pandemien, og hatt et bevisst forhold til vårt ansvar for å sikre forutsigbarhet for våre produksjonspartnere. VOICE har ikke kansellert ordre og respektert kommuniserte planer for vareproduksjon på tross av stengte butikker gjennom lange perioder av pandemien og usikkerhet rundt vareetterspørselen. Det er positivt å se at dette har bidratt til at flere av VOICE sentrale produksjonspartnere har kommet styrket ut av pandemien og kunne ivareta sine ansatte på en god måte. Våre produksjonspartnere i Tyrkia har gjennom pandemien opprettholdt sine gode resultater i uavhengige tredjepartsinspeksjoner av de sosiale forholdene.

I 2023 vil det bli gjennomført ytterligere leverandørbesøk, blant annet til Bangladesh, for å videre styrke relasjonene til våre produksjonspartnere, og danne et godt grunnlag for videre samarbeid om ansvarlig produksjon og redusert miljøavtrykk fra produksjonen av VOICE produkter.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåking av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

Bærekraftsavdelingen følger opp og vurderer effekten av iverksatte bærekraftstiltak som følge av arbeidet med aktsomhetsvurderinger ved å løpende samle inn data og informasjon. Vårt viktigste verktøy i dette arbeidet er amfori BSCI som samler alle funn fra gjennomførte inspeksjoner på våre produksjonsfabrikker på ett sted, og generer innsiktsrapporter og statistikk. Systemet brukes ukentlig for å kontrollere at alle fabrikker har gyldige inspeksjonsrapporter, og leverer forbedring på de ulike inspeksjonsområdene over tid.

I tillegg til informasjonen i amfori BSCI innhentes det løpende informasjon gjennom den kontinuerlige dialogen VOICE har med sine leverandører. Denne dialogen eies av sourcing-avdelingen, som koordinerer med bærekraft løpende gjennom ukentlige møter og inkludering i relevant maildialog.

VOICE gjennomfører også jevnlig kartlegginger og undersøkelser for å overvåke status og innhente ytterligere informasjon om identifiserte risikoområder. Blant annet gjennomføres det en årlig levelønnskartlegging med utgangspunkt i data fra amfori samt spørreundersøkelser til våre leverandører.

Gjennom klagemekanismen i Accord får vi kontinuerlig informasjon om eventuelle avvik eller risiko som innrapporteres. Det jobbes også for å etablere en klagemekanisme tilgjengelig for alle medarbeidere på VOICE produksjonsfabrikker gjennom amfori, som vil gi bedre tilgang på informasjon om eventuelle avvik og risiko på flere av våre produksjonsfabrikker. Denne klagemekanismen vil implementeres i Bangladesh og India i løpet av 2023.

Status på tiltak og identifiserte utfordringer i overvåkingen blir diskutert og rapportert på ukentlige møter med Direktør for Supply Chain. Tiltak, progresjon og status blir også jevnlig presentert for ledergruppen som har det endelige ansvaret sammen med Administrerende Direktør.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Som tidligere nevnt følger VOICE fortløpende med på utviklingen i resultatene på produksjonsfabrikkenes inspeksjonsrapporter. Samtidig er det vanskelig å identifisere en direkte effekt av virksomhetens bærekraftstiltak på produksjonsfabrikkene. Dette har blant annet sammenheng med at VOICE i den store sammenhengen ofte er en svært liten aktør på produksjonsfabrikkene vi jobber med. I de aller fleste tilfeller utgjør VOICE produksjon under 5 prosent av den totale årlige produksjonen ved en fabrikk. Dette bidrar både til at vår påvirkningskraft er relativt liten når det kommer til å kreve at produsent skal gjennomføre kostbare forbedringstiltak. Dette betyr likevel ikke at det ikke gjennomføres forbedringstiltak, men at disse ofte også kan være i regi eller samarbeid med andre tekstilaktører med produksjon på samme fabrikk.

Generelt ser vi uansett større effekt av forbedringstiltak som gjennomføres i regi av bransjesamarbeid som f.eks. Accord-avtalen, hvor flere virksomheter sammen jobber om å kreve og iverksette tiltak. Dette er også en av grunnene til at vi har valgt å bruke et felles standardisert inspeksjonssystem for sosiale revisjoner på fabrikk (BSCI). Et slikt felles system gir oss mulighet til å ta kontakt med andre selskaper som produserer på samme fabrikk og jobbe sammen for forbedringer.

Et annet viktig moment for å kontrollere om iverksatte tiltak har effekt er å etablere anonyme klagemekanismer som ansatte kan bruke for å ta opp evt. problemer uten å være redd for represalier fra ledelsen. Gjennom Accord-avtalen har alle ansatte på fabrikkene i Bangladesh tilgang til en egen "hotline" som de kan bruke for å kontakte Accord. Accord tar imot alle henvendelser og vurderer om de er innenfor HMS-omfanget (som Accord jobber med) eller om de er utenfor deres ansvarsområde. Uansett om klagen er innenfor eller utenfor Accords ansvarsområde vil klagen bli tatt videre med selskapene som produserer på fabrikk, og man kan sammen jobbe for forbedringer.

Anonyme spørreundersøkelser har vist seg å være en god måte å få ærlig tilbakemelding på ulike tiltak som vi har iverksatt. I desember 2019 sendte vi ut to nye anonyme spørreundersøkelser, en til våre leverandører og en til våre produsenter, for å sammenligne funnene fra innkjøpspraksis-undersøkelsen fra 2014. Undersøkelsen ble sendt ut på Engelsk og Mandarin for å sikre forståelse hos vår viktigste leverandørbase, noe som viste seg å være viktig ettersom 80% av de som svarte var fra Kina. Funnene fra denne undersøkelsen vil brukes videre i arbeidet med kontinuerlig forbedring av vår interne innkjøpspraksis.

Gjennom ulike bransjeinitiativ for mer ansvarlige fiber og materialer får vi også data om om hvilken forbedring og påvirkning VOICE innkjøp av andre materialer har bidratt til. Gjennom Better Cotton Initiative får vi blant annet en beregning av hvor mye mindre vann og sprøytemidler som er brukt, hvor mange bønder som har fått opplæring gjennom programmet og hvor mange hektar jord som er blitt brukt gjennom å kjøpe Better Cotton, kontra å kjøpe konvensjonell bomull. Dette er informasjon som motiverer oss til å fortsette arbeidet med å source mer bærekraftige fibre.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheter skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Vi er opptatt av å ha en god dialog med alle våre interessenter, og har stort fokus på samarbeid, tillit og gjensidig respekt i våre leverandørforhold. Ved å ha en god dialog i grunn, har vi mulighet til å ta opp vanskelige problemstillinger og jobbe sammen for positive endringer. Hvis vi oppdager brudd på våre retningslinjer involverer vi umiddelbart relevante interessenter for å samle informasjon om situasjonen, og for å diskutere mulige løsninger.

Ved inngåelse av avtale får alle leverandører tilsendt vår leverandørhåndbok som også beskriver VOICE arbeid med bærekraft og samfunnsansvar. I leverandørhåndboka er vår strategi for mer ansvarlige og bærekraftige materialer beskrevet, inkludert målsettinger for kommende år. Leverandørhåndboka beskriver også våre etiske retningslinjer, krav, oppfølging mm.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

VOICE viktigste kommunikasjonskanal for vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger, samfunnsansvar og bærekraft er våre nettsider, www.voice.no. På undersiden <https://www.voice.no/om-oss/samfunnsansvar/> er det samlet en rekke informasjon om vårt arbeid, våre planer, våre retningslinjer og krav, tiltak og måloppnåelse. På nettsiden ligger også vår nyeste rapportering til Etisk Handel tilgjengelig for nedlasting.

VOICE har samtidig liten direkte kontakt med våre sluttkunder, som bedre kjenner våre butikkjeder og merkevarer. Informasjonen om vårt bærekraftsarbeid tilgjengeliggjort på de ulike butikkjedenes nettsider (f.eks. <https://www.vic.no/om-vic/csr/>) med en forklaring av hvordan arbeidet med samfunnsansvar og bærekraft er ivaretatt av VOICE som moderselskap, og en link videre til ytterligere informasjon. Hver kjede og merkevare har i tillegg en egen kundeservice. Alle medarbeidere som jobber med kundeservice i VOICE er trent for å kunne svare på forhåndsdefinerte spørsmål om vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger, bærekraft og samfunnsansvar, samt hvor de kan henvise kunden for ytterligere informasjon.

I tillegg til kommunikasjon på virksomhetens hjemmesider og gjennom våre kanaler for kundeservice har VOICE besluttet at vi ønsker å bidra til en kunnskapsbasert debatt om bærekraftsutfordringene og mulige løsninger i verdikjeden for tekstiler. Dette innebærer at vi som virksomhet søker å ta en aktiv rolle i pågående debatter, og være til stede med våre perspektiver og erfaringer i relevante forum, kurs og seminarer.

I løpet av 2022 har VOICE blant annet deltatt i flere debatter under Arendalsuka, representert både ved Administrerende Direktør og Leder for Bærekraft. Leder for Bærekraft har også bidratt i flere webinarer og paneldiskusjoner om bærekraft i tekstilnæringen, blant annet i regi av Avfall Norge og Røde Kors. Vi har i 2022 også hatt besøk av stortingsrepresentanter fra Høyre og Arbeiderpartiet til omvisning og møter på vårt hovedkontor for å informere om hvordan vi jobber med bærekraft og samfunnsansvar, og diskutere hvordan verdikjeden og -markedet for tekstiler kan utvikles i mer bærekraftig retning. VOICE deltok også under Klima- og Miljødepartementets innspillsmøte om tekstiler og tekstilavfall hvor tema var miljøpåvirkningen og håndteringen av oppbrukte tekstiler i en produsentansvarsordning.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Det er etablert en egen epostadresse for bærekraftsspørsmål - barekraft@voice.no. Bærekraftsmailen er publisert på VOICE egne nettsider sammen med informasjonen om hvordan det jobbes med aktsomhetsvurderinger, bærekraft og samfunnsansvar.

Alle våre butikkjeder og merkevarer har i tillegg egen kundeservice. Alle medarbeidere som jobber med kundeservice i VOICE gjennomgikk i 2022 trening for å kunne svare på konkrete og direkte spørsmål om vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger, bærekraft og samfunnsansvar. Der kundeservice mangler nødvendig informasjon viderefremidler de forespørselen til vår egen mailboks for bærekraftsspørsmål.

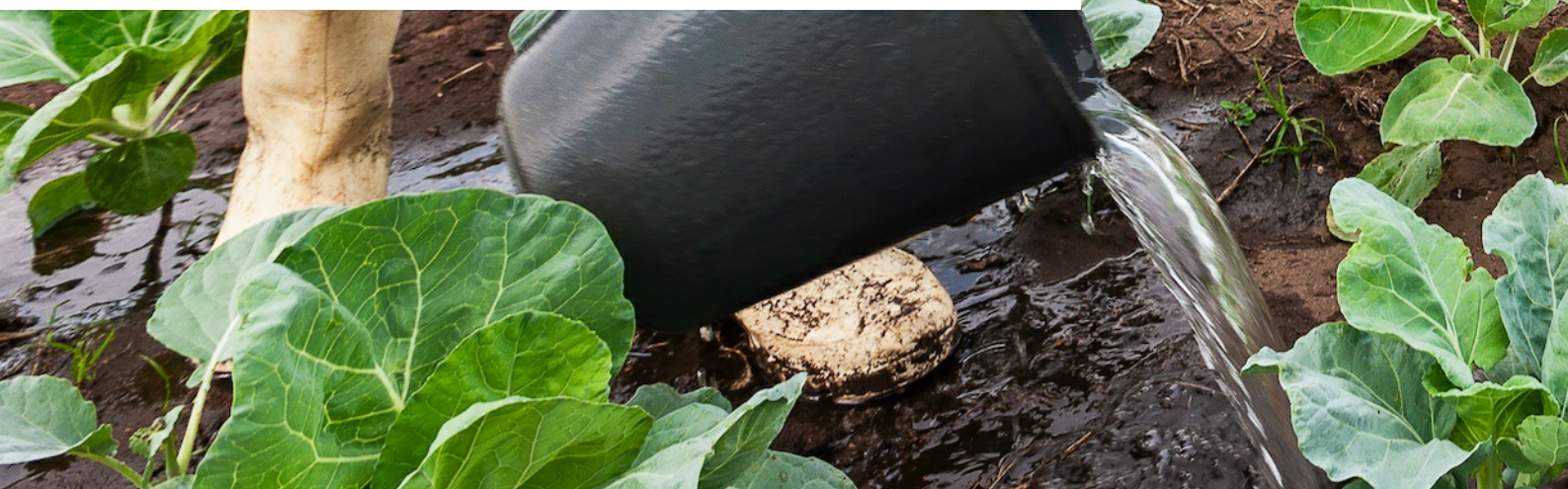
Som forberedelse til ikrafttredelsen av åpenhetsloven ble det våren 2022 utarbeidet en kommunikasjonspakke med svar på ofte stilte spørsmål med utgangspunkt i åpenhetsloven. Spørsmål som faller innenfor dette besvares av kundeservice direkte. Ved mer sammensatte og omfattende innsynsforespørsler har bærekraftsavdelingen ansvar for å fremskaffe og sammenstille nødvendig informasjon for å besvare forespørselen.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker eller samfunn, håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Retningslinjene for gjenoppretting er en del av selskapets overordnede policy for bærekraftig forretningspraksis. Policyen sier som følger; "Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse aktiviteten, og søke å gjenopprette skaden. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting". For å sikre at gjenoppretting skjer i henhold til våre krav og retningslinjer på leverandørnivå, følger vi opp leverandørene nøye og tilbyr støtte og hjelp underveis i prosessen. Ved behov for gjenoppretting søker vi alltid hjelp fra relevante ressurscentre (f.eks Etisk Handel Norge) for å sikre innspill og informasjon fra en uavhengig tredjepart.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

I 2021 hadde vi et tilfelle, hvor vi gjennom Accords klagemekanisme for fabrikkansatte, ble gjort oppmerksom på en konflikt mellom en gruppe ansatte og ledelsen på en fabrikk som vi nettopp hadde startet opp samarbeid med i Bangladesh. Klagerne hevdet at ansatte som var tilknyttet fagforening ble utsatt for trusler som gjengjeldelse for fagforeningsaktiviteter på fabrikk. Etter flere lokale møter mellom de ansatte, fagforeningen og ledelsen på fabrikk, samt digitale møter mellom Accord, fagforeningen, fabrikkledelsen og selskapene tilknyttet fabrikk gjennom Accord-avtalen, kom fabrikkledelsen og fagforeningen til enighet om oppretting og oppreising. De aktuelle medarbeiderne fikk utbetalt sluttoppgjør og erstatning, men avsluttet samtidig sine arbeidsforhold ved fabrikk.

Etter hendelsen måtte vi stille oss spørsmålet om det var mulig å ha tillit til at fabrikkansatte hadde reell fagorganiseringsfrihet i tråd med VOICE retningslinjer. Selv om det ble enighet om oppretting og erstatning, var det etter konflikten ingen aktiv fagforening ved fabrikk. Av denne grunn valgte VOICE å avslutte samarbeidet med den aktuelle fabrikk. Samtidig er fabrikk eid av samme leverandør som en annen fabrikk VOICE har produksjon ved. For å redusere risikoen for at tilsvarende hendelser finner sted ved den andre fabrikk innlemmet vi denne fabrikk i Quizrrs opplæringsprogram i oktober 2022. Ved utgangen av 2022 hadde 477 ansatte, mellomledere og ledere ved fabrikk gjennomført opplæring i ansattes rettigheter og ansvar.

Målet er at opplæringen vil bidra til å sikre at ledelsen og de ansatte på fabrikk har kunnskap om ansattes rettigheter og ansvar, og stiller seg positive til dialog og åpenhet på arbeidsplassen. Opplæringsprogrammet som er betalt av Voice løper foreløpig til oktober 2023, og vi vil da ta en ny vurdering om vi ser det nødvendig å fortsette opplæringsprogrammet.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Et viktig moment for å sikre at arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, er å etablere anonyme klagemekanismer som ansatte kan bruke for å ta opp evt. problemer uten å være redd for represalier fra ledelsen.

I våre etiske retningslinjer er det krav om at leverandører og produsenter skal etablere eller delta i effektive klagemekanismer for ansatte.

Systemer for oppfølging av klager sjekkes under SA8000, BSCI og Sedex-inspeksjoner (vi har krav om at alle fabrikker med 20 eller flere ansatte skal være en del av en av disse inspeksjonsprogrammene). Inspektøren sjekker også om fabrikken har avholdt regelmessige toveis kommunikasjonsmøter mellom ledelsen og arbeiderene (minimum to ganger per år).

Spørsmål om håndtering av klager dekkes også i vårt Self-Assessment Questionnaire (SAQ) som alle leverandører med mindre enn 20 ansatte må fylle ut årlig (i 2022 gjaldt dette 4 fabrikker). Gjennom SAQ-skjema verifiserer vi at de ansatte på fabrikken har tilgang til tillitsvalgt/verneombud/fagorganisasjon/arbeiderutvalg eller liknende, som de ansatte kan henvende seg til dersom de har bekymringer eller klager de ønsker å ta opp. Vi spør også vi om fabrikken har mottatt noen klager eller hatt noen interne konflikter det siste året og hvordan dette har blitt løst.

Gjennom Accord-avtalen har alle ansatte på fabrikkene i Bangladesh tilgang til en egen "hotline" som de kan bruke for å kontakte RSC (Accords stedfortreder i Bangladesh). RSC tar imot alle henvendelser og vurderer om de er innenfor HMS-omfanget (som RSC jobber med) eller om de er utenfor deres ansvarsområde. Uansett om klagen er innenfor eller utenfor RSCs ansvarsområde vil klagen bli tatt videre med selskapene som produserer på denne fabrikken, og man kan sammen jobbe for forbedringer.

Interne konflikter på fabrikk er et sensitivt område, som kan være vanskelig å snakke med ledelsen på fabrikken om. Vi håper derfor at implementering av Quizrr på våre viktigste fabrikker, vil være med på sikre at både ansatte og ledelsen ser nytten av klagemekanismene og hvordan dette kan være med på å løse konflikter før de blir store og vanskelige å håndtere.

amfori BSCIs nye klagemekanisme "Speak for change" planlegges å ruller ut i Bangladesh og India ila. Q3 2023. Vi forventer at dette systemet vil hjelpe oss ytterligere i arbeidet med å tilby effektive mekanismer for gjenoppretting i vår verdikjede. Gjennom "Speak for change" har amfori som mål å behandle klager knyttet til amfori-medlemmenes forretningspartnere (fabrikker) som angivelig har brutt amfori BSCI Code of Conduct, og som ikke kan eller har blitt adressert gjennom produsentens egen klagemekanisme. Klagemekanismen sikrer anonymitet for klageren og er på lokalspråket til de involverte partene (for å sikre full forståelse på tvers av språk). Både ansatte og representanter for ansatte, fagforeninger, arbeidsgiverorganisasjoner, NGOer, representanter for lokalbefolkningen eller andre parter som importører og produsenter kan bruke klagemekanismen.

Brukeren rapporterer inn klagen via telefon (hotline), webside eller app på telefonen. Klagen gjennomgås først av amfori's klage-team og de gjør en vurdering av klagen. Deretter deles klagen med relevante amfori medlemmer og det koordineres et samarbeid mellom medlemmene. Medlemmene tildeler så klagesaken til en uavhengig etterforsker for å avgjøre om klagen er gyldig eller ikke. Dersom klagen anses som gyldig utnevner amfori medlemmene en uavhengig tredjepart som forbereder og hjelper til med implementering av forbedringsplanen for parten som klagen omhandler. amfori's medlemmer kan følge klagen gjennom amfori's klagesystem, og alle relevante parter kan komme med innspill underveis i prosessen. Kostnadene for arbeidet som gjøres av en uavhengig tredjepart (etterforskning av saken, utarbeiding av forbedringsplan og hjelp til implementering av planen) dekkes av amfori's medlemmer. Se mer informasjon her: <https://amfori-foleon.com/speak-for-change/scgm/>

På VOICE nettsider (<https://www.voice.no/om-oss/samfunnsansvar/>) kan også øvrige interessenter ta kontakt med bærekraftavdelingen, dersom de har spørsmål eller klager som de ønsker å ta opp med oss.

Kontaktinformasjon:

VOICE Norge AS
Jan Thomas Hagen, Leder for Bærekraft
jan.thomas.hagen@voice.no